№101 (1664)

Пятніца, 6 чэрвеня 2003 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць —
5 разоў у тыдзень

Кошт свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +23...+25, увечары дождж, уначы — +12...+14; у Брэсце ўдзень — +28...+30, уначы — +13...+15; у Гродне ўдзень — +18...+20, навальніца, уначы — +10...+12, дождж; у Віцебску ўдзень — +21...+23, уначы — +11...+13; у Гомелі ўдзень — +28...+30, увечары навальніца, уначы — +14...+16, дождж; у Магілёве ўдзень — +25...+27, увечары дождж, уначы — +12...+14.

www.meteo.by

У беларускага беспрацоўя — малады жаночы твар

Самае цяжкае — застацца без працы. Гэта значыць без сродкаў для існавання.

Такая страшная перспектыва навісла над многімі беларусамі. Сродкі масавай інфармацыі пастаянна паведамляюць аб скарачэнні рабочых месцаў на прадпрыемствах і росце арміі беспрацоўных.

Па стане на красавік, у службах занятасці стаяла на ўліку 145,7 тысячы беспрацоўных, на 25,8 працэнта болей, чым летась у такі ж час. Агульны паказчык беспрацоўя складае 3,3 працэнта працаздольнага насельніцтва. Летась гэты паказчык раўняўся 2,6 працэнта. Так што рост даволі ўнушальны. Дарэчы, гэтыя лічбы далёкія ад рэчаіснасці. На самай справе беспрацоўных у нас значна болей, проста наша статыстыка не ўлічвае тое, што шмат людзей нідзе не працуюць і не зарэгістраваны на біржы працы. Многія работнікі ўвіхаюцца далёка не поўны працоўны тыдзень, сталі звыклымі вымушаныя адпачынкі па ініцыятыве адміністрацыі. Калі прыплюсаваць гэтую катэгорыю працаўнікоў, якая часова застаецца без работы, дык армія беспрацоўных падвоіцца, а то і патроіцца.

Знайсці свабоднае рабочае месца ў краіне вельмі цяжка. Бо на яго прэтэндуе аж пяць беспрацоўных. А тут яшчэ склаўся вялікі дысбаланс на рынку попыту і прапаноў рабочай сілы. Амаль 78 працэнтаў свабодных працоўных месцаў прызначаны для працаўладкавання рабочых. Між тым шукаюць працу часцей спецыялісты і служачыя. Іх — 36 працэнтаў у арміі беспрацоўных.

Гэта ў цэлым. А ў некаторых месцах яшчэ горш. Напрыклад, у Светлагорскім цэнтры занятасці на адну вакансію прэтэндуе аж дзесяць чалавек. Кепская сітуацыя ў Полацку. Сёлета тут чакаецца каля васьмі тысяч беспрацоўных. Працаўладкаваць удасца не больш за палову. Бо будзе працягвацца скарачэнне рабочых, падаць попыт на кваліфікаваную рабочую сілу.

Абвастраецца сітуацыя на вёсцы. На пачатку года тут было больш за 20 тысяч беспрацоўных, што складае 141 працэнт да ўзроўню 2002 года.

Хто такі цяперашні беспрацоўны? Спецыялісты сцвярджаюць, што ў беларускага беспрацоўя — малады жаночы твар. 63,3 працэнта тых, хто застаўся без працы, — жанчыны. Кожны другі шукаючы працу — чалавек ва ўзросце каля 30 гадоў. Сярод іх 60,6 працэнта маюць сярэднюю адукацыю. Такім чынам, сярэднестатыстычны беспрацоўны Беларусі — гэта жанчына з сярэдняй адукацыяй ва ўзросце 30 гадоў.

У чым прычына росту беспрацоўя? Галоўнае ў тым, што працягваюцца скарачэнні працаўнікоў на буйных прадпрыемствах. Так, летась на віцебскім заводзе "Віцязь" звольнілі 635 чалавек, на заводзе радыёдэталей — 284, на акцыянерным таварыстве "КіМ" — 227 чалавек. Сёлета ў горадзе на Дзвіне мяркуецца скараціць яшчэ 3,8 тысячы працаўнікоў. Калі зараз узровень беспрацоўя на Віцебшчыне складае 4,12 працэнта, дык да канца года ён павысіцца да 4,5 працэнта.

Другая асноўная прычына — малавата ствараецца новых рабочых месцаў. Беспрацоўныя маглі б уладкавацца ў прыватным сектары, у прадпрымальніцкіх структурах, калі б яны паспяхова развіваліся б. Але ж у нас, як вядома, моцна заціскаецца гэты сектар эканомікі, і ў выніку ў ім не столькі з'яўляюцца новыя вакансіі, колькі назіраецца змяншэнне працоўных месцаў.

Яўген ТАЎГЕНЬ.
Фота IREX/ProMedia.

В пресс-центре Палаты представителей ротация кадров

В Палате представителей — новый заведующий пресс-центром. На эту должность назначена Екатерина Найден. До этого Екатерина Александровна работала главным специалистом управления организационной работы.

Прежний заведующий пресс-центром Арсений Сакун сейчас — первый заместитель главного редактора "Народной газеты".

Валерий ЩУКИН.

Заказное забойства каштуе 3500 у.е.

Супрацоўнікі аддзела па абароне канстытуцыйнага ладу і барацьбе з тэрарызмам Упраўлення КДБ па Брэсцкай вобласці 3 чэрвеня затрымалі грамадзяніна Беларусі А., які падазраецца ў арганізацыі заказнога забойства на тэрыторыі Расійскай Федэрацыі.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе УКДБ, інфармацыя аб пошуку А. — асобы, якая пагадзілася за 3500 долараў учыніць забойства жыхара Іркуцкай вобласці, паступіла ва УКДБ яшчэ ў красавіку гэтага года. У распрацоўку падазронага быў уведзены супрацоўнік Упраўлення КДБ. 3 чэрвеня А. прыбыў у Брэст для абмеркавання дэталей злачынства, дзе і быў затрыманы групай аператыўнікаў.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

Вынеслі і сейф, і 190 тысяч долараў

Адразу тры дзёрзкія начныя абрабаванні прымусілі грамадскасць горада Барысава змяніць сваё стаўленне да ўстаноўкі ахоўнай сігналізацыі, што прапаноўвае міліцыя. Выкарыстаўшы яе адсутнасць, бандыты ўзламалі дзверы ў кватэры дырэктара камерцыйнага прадпрыемства і вынеслі яго асабісты сейф, у якім, як аказалася, захоўваліся 190 тысяч долараў ЗША — 70 тысяч наяўнымі грашыма і 120 тысяч на банкаўскіх картках на прад'яўніка.

З багатай здабычай пакінулі злодзеі і два прыватныя магазіны — харчовы па вуліцы Усходняй і аўтазапчастак па вуліцы Працы, дзе яны выкралі вялікія партыі тавараў. У барысаўскіх сышчыкаў, якія ўзбудзілі па гэтых фактах крымінальныя справы, узнікае адно пытанне да пацярпелых: няўжо пры нядрэнных даходах у іх не знайшлося сродкаў на ўстаноўку сігналізацыі?

Алесь НІКАЛАЙЧАНКА.

ЗАКУЛИСЬЕ

Сергей КАЛЯКИН:

«Выходя замуж, моя жена знала, что за рулем всегда буду я...»

В отличие от многих современных политиков, которые не представляют жизни без собственных или служебных авто, первый секретарь Партии коммунистов белорусской ***Сергей Калякин*** *часто ездит на общественном транспорте. Собственными глазами видела, как Сергей Иванович в элегантном костюме, с мобильником в руках заходил в троллейбус.*

"Хочу быть ближе к народу", — объясняет политик.

Как выяснилось, на троллейбусе Калякин возвращался домой после приема, который устраивало посольство Италии в комплексе "Журавинка".

"Конечно, я не каждый день пользуюсь общественным транспортом, — говорит Сергей Иванович. — *Однако у меня всегда есть с собой талончики: на всякий случай. На мой взгляд, лучше лишнее переплатить, чем потом сгорать от стыда из-за каких-то двухсот рублей..."*

В трамваях и троллейбусах народ почему-то узнает коммунистического лидера реже, чем, скажем, на Комаровском рынке. *"Со мной часто здороваются люди, с которыми я совершенно не знаком, но они меня знают,* — говорит Калякин. -- *Поначалу это ставило меня в неловкое положение, но со временем ко всему привыкаешь".*

В рабочее время Сергей Калякин пользуется услугами партийного водителя.

"Я и сам прекрасно вожу машину, но решение ездить с водителем было принято в целях безопасности. В нашем государстве всякое случается...", — объясняет он.

Личное авто Калякина — "Волга". *"Мне нравится эта машина,* — признается Сергей Иванович. — *У меня, кстати, уже вторая "Волга". Иномарки мне не совсем по душе. На них хорошо ездить по асфальту, а я часто выезжаю в деревню, много езжу по бездорожью. "Волга" позволяет это делать. К тому же она довольно неприхотлива: в отличие от тех же иномарок, ее обслуживание стоит дешевле".*

За руль "Джипа", которому все дороги по плечу, Калякина не тянет. *"Сегодня на "Джипах" в основном ездит определенный класс людей,* — считает коммунист. — *А я хочу быть ближе к народу. Впрочем, все это дело вкуса. Выбирая машину, я не думал, кто и как к этому будет относиться".*

Калякин говорит, что свою "Волгу" не поменяет ни на какую другую машину. *"Лишь в крайнем случае — на "Ауди-100" или "Вольво",* — подумав, добавляет он.

Супруга Сергея Ивановича машину не водит. *"Выходя замуж, моя жена знала, что за рулем всегда буду я",* — твердо и уверенно произносит Калякин.

А вот дочь первого секретаря Партии коммунистов Белорусской в ближайшее время намеревается получить водительские права. *"Сейчас у нее сессия, поэтому есть проблемы со временем,* — объясняет Сергей Калякин. — *Но у дочери настойчивый характер. Думаю, ее желание сесть за руль в ближайшее время все-таки будет реализовано".*

Даша ПАВЛОВСКАЯ.

ИНИЦИАТИВА

За свободную Беларусь!

В стране создан первый демократический блок «За свободную Беларусь».

Дмитрий Бородко, Ирина Красовская, Андрей Санников, Юрий Хащеватский, Леонид Малахов, Валерий Щукин и Валерий Дранчук — за "Свободную Беларусь!".

Как заявили члены Совета блока, основная причина его создания — полное внешнее и внутреннее банкротство действующей в Беларуси власти и политической системы. Главная цель — приход демократических сил к управлению страной.

Блок "Свободная Беларусь" открыт для присоединения всех граждан, которые разделяют его принципы, вне зависимости от их партийной принадлежности. По словам одного из создателей "Свободной Беларуси", координатора "Хартии'97" **Андрея Санникова**, "Свободная Беларусь" будет принципиально отличаться от уже существующих в стране политических партий и движений уже потому, что в него *"войдут ЛИЧНОСТИ, которые могут что-то делать и уже доказали это".*

"Я не замечаю у партий нацеленности на победу, что странно для той ситуации, которая сложилась сегодня", — заявил Санников.

Сколько человек уже вошло в "Свободную Беларусь", члены Совета не сказали. *"Мы сейчас работаем, ведем переговоры,* — пояснил Андрей Олегович. — *Обещаем: когда придет время, мы назовем все фамилии".*

Члены Совета блока объявили, что будут использовать все возможности, чтобы избрать 110 человек, которые примут участие в парламентских выборах.

Как известно, минувшие выборы в Палату представителей Андрей Санников активно призывал бойкотировать. На вопрос *"Ваша позиция была ошибочной?"* экс-заместитель министра иностранных дел ответил так *"Та позиция не была ошибочной. Тогда просто была другая ситуация. Было важно бойкотировать парламентские выборы для того, чтобы через участие демократических сил не произошло признание и легитимизация всей системы власти Беларуси... Сейчас другие подходы...".*

Ограничиваться только участием в парламентских выборах демократический блок "Свободная Беларусь" не намерен.

"Мы будем разрабатывать стратегию развития нашей страны и призывать всех принять в этом участие", — сказал Санников.

Так, "Свободная Беларусь" намеревается заняться подготовкой кадрового реестра будущего правительства Беларуси, способного обеспечить управление государством в современных условиях, вернуть Беларусь в Европу.

Демократический блок "Свободная Беларусь" пока не зарегистрирован.

Ирина КРАСОВСКАЯ,
кандидат педагогических наук, супруга похищенного в 1999 году белорусского бизнесмена Анатолия Красовского:

— Я — за свободную Беларусь.

Хочу, чтобы я, мои дети, мои соседи, мои друзья, мои коллеги, чтобы все мы жили в свободной стране. Хочу, чтобы каждый из нас мог говорить все, что думает. И чтобы никто не пострадал за то, что думает не так, как думает власть.

Я очень хочу знать, что произошло с моим мужем Анатолием Красовским, с Виктором Гончаром, с Юрием Захаренко, с Дмитрием Завадским. Я считаю, что эта власть показала свою несостоятельность не только в управлении государством, но и в элементарном расследовании дел об исчезновении этих людей. За четыре года власть так и не выяснила, что с ними случилось. Власть не реагирует на наши запросы, на запросы международных организаций, ОБСЕ, Совета Европы, Европарламента, ООН. Поэтому остается только одно — избрать новую власть, которая начнет свою деятельность с расследования этих исчезновений. Я считаю, что развитие демократии в Беларуси может начаться только с этого. Поэтому я — за свободную Беларусь, за свободные выборы и за новую власть.

Андрей САННИКОВ,
экс-заместитель министра иностранных дел, координатор "Хартии'97":

— В начале 90-х годов у нас было больше шансов определиться с европейским путем развития нашей страны, чем у наших соседей — стран Балтии. Сегодня у нас еще есть шансы стать частью Европы. И если мы не воспользуемся этим, то будет виноват не Лукашенко, а мы с вами. Поэтому мы и решили создать блок, состоящий из личностей независимо от их принадлежности к каким-то организациям, из личностей, которые разделяют принципы независимости и демократии, которые готовы изменить ситуацию в стране и сменить власть.

Юрий ХАЩЕВАТСКИЙ,
кинорежиссер:

— Меня все спрашивают: что ты лезешь в политику, зачем ты все это делаешь? У каждого человека есть какие-то простые желания. Кто-то хочет построить дом, кто-то хочет писать книги. Я хочу снимать кино. Вот давайте разберемся с моим желанием: могу я это делать или нет? Я уже не говорю, что меня каждый мент может ударить дубиной за то, что я несанкционированно выхожу на улицу. Но у меня есть вопрос: почему у нас есть масса талантливых людей, которые не могут снимать кино? Ответ: потому что в этой обстановке абсолютного уничтожения всех проявлений человеческой инициативы, при невежественной, малокультурной власти ничто создаваться не может. Поэтому я считаю, что нам необходимо сломать этот порядок и заняться делом.

Валеры ДРАНЧУК,
эколаг, галоўны рэдактар часопіса "Белавежская пушча":

— На працягу васьмі гадоў я быў у баку ад палітыкі, займаўся выдавецкай, экалагічнай дзейнасцю, але цяпер бачу, што выказвацца трэба парламентарна. Нашай прыродзе надышоў час выказавацца парламентарна. Я маю на ўвазе, што абарона прыроды павінна быць на самым высокім узроўні. Сёння прырода безабаронна. І людзі, якія спрабуюць яе абараніць, таксама безабаронныя. Прыклад — Белавежская пушча. Гэта наша святыня, самы вялікі еўрапейскі лес. Абараніць яго ў тых умовах, у якіх мы знаходзімся, — вельмі цяжка. Таму я абедзвюма рукамі прагаласаваў за тое, каб стварыць такі блок. Мы павінны разам думаць пра тое, як абараніць нашу Беларусь. На мой погляд, у будучы парламент павінны прыйсці людзі, якія будуць абараняць нашыя зялёныя біясферныя каштоўнасці.

Янка Купала цудоўна сказаў: *"Мы, нацыя, народ, павінны ў рэшце рэшт людзьмі звацца...".* Сапраўды, мы павінны людзьмі звацца ў Еўропе, у свеце.

Леонид МАЛАХОВ,
один из лидеров предпринимательского движения:

— Проработав в малом бизнесе 10 лет, я стал свидетелем различных этапов развития в Беларуси предпринимательства: зарождения, становления и уничтожения. За эти годы мы испробовали различные формы борьбы за свои права: забастовки, пикеты, акции протеста и обращения в различные инстанции. В результате мы перестали верить в справедливость действующей власти, мы убедились, что произвол в отношении предпринимателей происходит с одобрения самого высокого уровня. Поэтому я считаю, что ситуацию можно изменить только совместно. Только забыв обо всех разногласиях, действуя сообща, можно добиться результата.

Валерий ЩУКИН,
депутат Верховного Совета 13-го созыва:

— Я участвовал в предыдущих выборах в местные органы власти. Победить на этих выборах демократы не смогли по одной простой причине: каждый действовал разрозненно. Поэтому только объединенными усилиями можно победить. Без жесткой централизации, без координации прийти к власти нельзя. На парламентских выборах тем более необходимы согласованные действия. Если демократы выйдут с едиными кандидатами по округам, значит, у нас появятся шансы победить. Для этого мы и создали блок.

КРИТИЧЕСКИЙ ВЗГЛЯД

Во время презентации "Свободной Беларуси" корреспондент российского телевидения засомневался, что новый демократический блок сможет что-то изменить: мол, народ устраивает такая жизнь, люди в большинстве своем боятся и не хотят перемен. Эту реплику создатели "Свободной Беларуси" восприняли довольно эмоционально: *"Да Вы проедьте в общественном транспорте, поговорите с людьми!.."*

Журналист парировал: ***"В Праге попытались закрыть телецентр — на площадь вышло около миллиона человек. Закрыли "Белорусскую деловую газету" — на площадь вышло лишь несколько человек. На ваши митинги ходят лишь две-три сотни человек. На мой взгляд, это серьезный показатель".***

Внимательно выслушав, Андрей Санников ответил: *"Мы хотим сделать так, как в Праге: чтобы на площадь вышли миллион человек".*

Александр ФЕДУТА,
президент общественного объединения "Социальные технологии":

— Заявить можно что угодно. Однако нового президента приведет только тот, кто соберет под него сто тысяч подписей и зарегистрирует их.

Лозунг демократического блока "Свободная Беларусь" — хороший лозунг. И люди, которые туда вошли, например, господин Хащеватский, госпожа Красовская — приличные, честные люди. Но я не знаю, как они согласились вступить в союз с некоторыми политическими неудачниками и хитрецами. Любой человек, который прочитает список членов оргкомитета, поймет, кого я имею в виду...

Если они рассчитывают, что им удастся оседлать партийные структуры, то они глубоко ошибаются. Можно, конечно, выставить 110 человек на парламентские выборы, но как они разойдутся с теми 110, которые будут согласованы партиями? Или группы будут фигурировать как самостоятельные субъекты? Не верю в то, что господа Вечерко, Лебедько и Статкевич с этим смирятся...

Марина КОКТЫШ.

«Раўнапраўе» па-рыбакоўску

У канцы 2001 года ў лісце на імя старшыні Таварыства беларускай мовы Алега Трусава кіраўнік Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Ягор Рыбакоў бадзёра сцвярджаў: "...У Белтэлерадыёкампаніі існуе рэальнае раўнапраўе дзвюх дзяржаўных моў: беларускай і рускай". Праз два месяцы ў гутарцы з карэспандэнтам газеты "Звязда" ён выказаўся яшчэ больш рашуча: "Мы паставілі задачу несці з экрана сапраўдную беларускую мову... Пастаўлена задача, каб БТ загаварыла на сапраўднай беларускай мове..." Чытаў я гэта ўсё і радаваўся — нарэшце роднае тэлебачанне і радыё стануць узорным асяродкам беларушчыны пад кіраўніцтвам маладога, энергічнага старшыні, "спецыяліста ў галіне беларускай мовы і літаратуры", як ён сам адрэкамендаваўся ў размове з журналісткай...

— Дык дзе ж, спадар Рыбакоў, сапраўдная беларуская мова?

— Цану вашых слоў, шаноўныя начальнічкі, мы добра ведаем.

Прайшло не так многа часу (хаця і дастаткова для таго, каб гучныя дэкларацыі падмацаваць рэальнымі справамі, яркімі перадачамі) — і што ж мы бачым і чуем? Беларускае слова, "узорнае, нават класічнае", як абяцаў шаноўны Ягор Уладзіміравіч, так і не адваявала сабе законнае месца на тэлеэкранах і ў эфіры суверэннай Рэспублікі Беларусь. З тэлепраграм практычна знікла сучасная айчынная літаратура, супрацоўнікі рэдакцый, не чырванеючы, раз-пораз блытаюцца ў элементарных правілах граматыкі і фанетыкі, а тэксты інфармацыйных паведамленняў па асаблівасцях стылю смела могуць спаборнічаць з армейскімі статутамі і інструкцыямі па прымяненні хімікатаў. Больш таго, родная наша мова памалу знікае з многіх тэматычных перадач і амаль не запрашаецца ў новыя праекты. Яна ўсё відавочней робіцца адчапным "арнаментам", фармальнай данінай распрапагандаванаму ў нас дзвюхмоўю, як, напрыклад, у музычным фестывалі "На скрыжаваннях Еўропы". Калі б узяць у рукі хранометр і прыдзірліва зафіксаваць, колькі часу гучаць з экрана беларуская і руская мовы, паказчыкі, не сумняваюся, былі б вельмі красамоўныя.

Толькі што ж у гэтым дзіўнага? Нейкі час таму, парушаючы агульнапрызнаныя прафесіяналамі ўсяго свету прынцыпы так званага моўнага рэжыму вяшчання, у "Панараме" і іншых выпусках навін, якія пакуль што (у адрозненне ад АНТ і СТБ) ідуць па-беларуску, як толькі на экране з'яўляецца зусім знаёмы дзеяч, рэпарцёры хуценька пераходзяць на рускую мову. Не разумею, дзе тут хітра схаванае ідэалагічнае "ноу-хау" ці вялікая палітыка, але не заўважыць у гэтым факце наўмыснага, дэманстратыўнага ігнаравання дзяржаўнай беларускай мовы пры ўсім старанні ніяк не магу. Зусім нядаўна такога ж сумніўнага "гонару" ўдастоіліся каментары палітычных аглядальнікаў і... спорт. Пра засеяныя палеткі і сабраныя на канвееры трактары, пра адкрыцці вучоных і выдатныя музейныя экспазіцыі, пра пасяджэнні ўрада і судовыя рашэнні, аказваецца, можна расказваць па-беларуску, а вось пра галы, ачкі, секунды — нельга, тут абавязкова патрэбна мова Пушкіна і Талстога. Чаму? Дзе тут здаровы сэнс і проста прафесійны падыход?..

Дарэчы, папулярныя журналісты, якія нядрэнна валодаюць беларускай мовай і многія гады ў сваіх выхадах на экран карысталіся ёю, дружна пераходзяць на мову суседзяў, якая і так штодня гучыць у хатах нашых землякоў ажно на пяці каналах. Уладзімір Навіцкі ўжо зусім забыўся на сваю "рабочую мову" і з апошняга чэмпіянату свету па хакеі ўсе рэпартажы вёў выключна па-руску, што, між тым, так і не дапамагло выхаванцам Уладзіміра Крыкунова не прайграць усё, што можна. Аляксандр Дамарацкі не адчувае няёмкасці, калі ў праграме "Святло далёкай зоркі" пра выдатных майстроў нацыянальнай культуры гаворыць выключна па-руску поруч з беларускамоўнымі паэтамі і народнымі артыстамі... Што гэта — прыкрая выпадковасць ці неразумная самадзейнасць "вольных працаўнікоў эфіру"? Ведаючы дастаткова жорсткія парадкі на нашым ідэалагічным фронце, не думаю...

Ну і лагічным дасягненнем Ягора Рыбакова ў забеспячэнні "рэальнага раўнапраўя" моў у Белтэлерадыёкампаніі стала ягоная зусім "свежая" задумка закрыць вяшчанне адзінай у Мінску беларускамоўнай FM-станцыі "Сталіца" і арганізаваць на яе частаце новую, вядома ж, рускамоўную радыёстанцыю. Тут ужо, каб і хацеў засумнявацца ў сапраўдных пазіцыях амбіцыйнага выпускніка Магілёўскага педінстытута, дык не атрымаецца — факты гавораць самі за сябе...

А якія былі добрыя словы, якія высакародныя намеры, якія грандыёзныя планы!..

Вось і вер пасля гэтага нашым дзяржаўным мужам, вось і чакай ад іх выканання прынародных абяцанняў, вось і не сумнявайся ў іхняй шчырасці і адказнасці!

Як недарэчны жарт успрымаюцца сёння запэўніванні ўсмешлівага Ягора Рыбакова паўтарагадовай даўнасці: "Я... абедзвюма рукамі за беларускую мову". Цану гэтых слоў мы ўжо добра ведаем. Ці, можа, нехта, яшчэ больш рашучы і ўплывовы, чым ён, мёртвым вузлом звязаў яму абедзве маладыя, дужыя рукі?.. Тады — яшчэ маркотней...

Генадзь БУРАЎКІН.

Прафсаюз патрабуе павелічэння заробку

Арганізацыя Беларускага незалежнага прафсаюза АТ "Гродна Азот" звярнулася да кіраўніцтва канцэрна "Белнафтахім" з патрабаваннем павялічыць тарыфную стаўку першага разраду.

Апошняе павелічэнне заробку на прадпрыемстве адбылося 20 красавіка 2002 года. "Адміністрацыя спасылаецца на інструкцыю, якая з'яўляецца базай пры налічэнні заработнай платы. Але 30 красавіка ў гэтую інструкцыю былі ўнесены змены. Цяпер рашэнне аб павелічэнні тарыфнай стаўкі першага разраду можа прыняць кіраўніцтва канцэрна" — гаворыць Сяргей Антусевіч.

Працоўныя вырашылі накіраваць ліст з патрабаваннямі непасрэдна кіраўніку канцэрна Івану Бамбізе. Тэкст звароту быў зацверджаны на агульным сходзе прафсаюза.

"Людзі ўжо даведзены... і калі нас не пачуюць, тады нас убачаць", — сказаў Антусевіч.

Андрэй АДЛЯНІЦКІ.

Для тых, хто цікавіцца гісторыяй

Пачынаючы з чэрвеня, ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны" аднаўляе працу гістарычнага семінара для моладзі Мінска. З цікавымі паведамленнямі аб мінулым і сучасным нашай сталіцы выступяць вядомыя беларускія пісьменнікі і гісторыкі, сярод іх — Уладзімір Арлоў, Кастусь Тарасаў, Віталь Скалабан, Анатоль Грыцкевіч.

Першая сустрэча — 9 чэрвеня ў сядзібе ТБМ па вул.Румянцава, 13. Пачатак у 18.30. Уладзімір Арлоў распавядзе пра старадаўні Менск у творах беларускіх пісьменнікаў і прэзентуе сваю новую кнігу "Ордэн белай Мышы". Даследчыца Людміла Дзіцэвіч паведаміць пра развіццё беларускай мовы ў XX ст. і дзейнасць ТБМ.

Алег ТРУСАЎ,
старшыня ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны".

Вайцюшкевіч заспяваў Камоцкага

Сёння песні знакамітага барда Алеся Камоцкага будзе співаць не менш знакаміты спявак беларускага андэграунда Зміцер Вайцюшкевіч. Будзе ён гэта рабіць а 19-й гадзіне ў Доме ветэранаў.

Зміцер Вайцюшкевіч: "Зараз вельмі многія выконваюць гімны, маршы, улёткі, а я лічу, што нашым людзям не хапае нармальных песень, каб можна было проста ехаць у машыне і слухаць. Гэтым мне і падабаюцца вершы Алеся Камоцкага, яны вельмі вобразныя".

Праграму назвалі "Поры года", складаецца яна з 12 песень, але сёння прагучаць толькі восемь з іх. Поўнасцю праграму прадставяць восенню.

Акрамя песень на вершы Камоцкага, у праграме прагучаць песні з музычных праектаў "Народны альбом", "Святы вечар", "Я нарадзіўся тут", а таксама песні на вершы Уладзіміра Караткевіча.

Павел АРЦЮШКЕВІЧ.

Супермарафон завітае на Беларусь

10—14 чэрвеня па тэрыторыі Беларусі пройдуць тры этапы транс'еўрапейскага лёгкаатлетычнага супермарафону Лісабон—Масква, які пачаўся з 19 красавіка і завершыцца 21 чэрвеня. Супермарафон арганізаваны нямецкай фірмай "Вауег".

Як паведаміў 4 чэрвеня на прэс-канферэнцыі ў Мінску беларускі супермарафонец Аляксандр Кізіл, гэты самы доўгі прабег у свеце працягласцю 5017 кіламетраў праходзіць праз 8 краін і 15 гарадоў, у ліку якіх Парыж, Брусель, Кёльн, Берлін, Варшава, Мінск.

19 красавіка з Лісабона (Партугалія) стартавалі 49 бегунов з 14 краін свету (42 мужчыны і 7 жанчын), самаму маладому з іх 29 гадоў, самаму старэйшаму — 63 гады. Удзельнікі бягуць з багажом не больш чым 20 кілаграмаў з кароткімі прыпынкамі кожныя 10 кіламетраў для падмацавання сіл і на 6—7 гадзін на сон, прычым не абавязкова ў гатэлях. Да гэтага часу з дыстанцыі па розных прычынах сышлі 25 чалавек. Астатнія бягуць дзвюма камандамі. Хуткасная каманда прабягае адзін кіламетр за 5—6 хвілін, іншая каманда — за 7—9 хвілін. Такім чынам, пераможца супермарафону прабяжыць усю дыстанцыю за 480—490 гадзін, зазначыў А.Кізіл.

Паколькі ўзнос для ўдзельнікаў марафону складаў 3 тысячы еўра, беларускія бегуны не змаглі выставіць свае кандыдатуры.

10 чэрвеня ўдзельнікаў марафону ўрачыста сустрэнуць ля паста ДАІ ў Брэсце, дзе да іх далучацца спартсмены мінскіх клубаў аматараў бегу. Да мяжы з Расіяй супермарафонцы будуць спыняцца ў Кобрыне, Івацэвічах, Баранавічах, Стоўбцах, Мінску, Барысаве, Крупках і Оршы. У Мінску, Барысаве і Крупках бегунам арганізуюць урачыстыя сустрэчы з выступленнем самадзейных калектываў, у сталіцы 10 чэрвеня яны возьмуць удзел у прэс-канферэнцыі.

Лавінія АРЭШКА.

З Верхнядзвінска — у Інтэрнет

Урадавае рашэнне зрабіць Верхнядзвінскі раён палігонам для выпрабавання адзінага стандарту сацыяльных паслуг прымусіла мясцовую адміністрацыю распачаць дзейнасць па ўдасканаленні бытавых умоў жыцця насельніцтва і павышэнні ўзроўню сацыяльных паслуг.

Першым этапам работы стала аднаўленне станцыі абезжалезвання вады і будаўніцтва новых ачышчальных магутнасцяў. У выніку верхнядзвінская пітная вада, утрыманне жалеза ў якой раней перавышала норму ў 30 разоў, стала адпавядаць стандарту.

Кіраўніцтва раёна не толькі арыентуецца ў аздараўленні сацыяльнай сферы на замежныя ўзоры, але і абапіраецца на замежную дапамогу. Амерыканскі фонд "Каўнтэрпарт" па гуманітарнай лініі паставіў медыцынскае абсталяванне, якое дазволіла на сучасным узроўні аснасціць рэанімацыйнае аддзяленне раённай бальніцы. Нядаўна завершаны рамонт палiклінікі, стаматалагічнае аддзяленне якой абсталявана наваейшай імпартнай тэхнікай.

Менш стала ў раёне скаргаў на дрэнную тэлефонную сувязь: у райцэнтры і нават у некаторых вёсках з'явіліся таксафоны, а ў жніўні для ўсіх, хто пажадае, адкрыецца выхад у Інтэрнет.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Інвестары, ау!

Гэты кліч раз за разам даносіцца з калідораў беларускай улады. Ён гучыць моцна і прыцягальна. Але яго амаль ніхто не чуе. Ні на Захадзе, ні на Усходзе. Патоку інвестыцый у беларускую эканоміку так і не назіраецца. Нядаўна нават сарваўся адкрыты конкурс па продажы пакета акцый прадпрыемстваў нафтахімічнага комплексу.

Немалыя сродкі маглі б укласці ў развіццё вытворчасці прадпрымальнікі і простыя грамадзяне краіны. Але што выкраіш з такой сумы на інвестыцыі?

Фота IREX/ProMedia.

Замест таго каб прааналізаваць сітуацыю і выявіць прычыны, па якіх замежныя інвестары не заўважаюць Беларусь, ды зліквідаваць іх, беларускія ўрадаўцы вырашылі яшчэ раз гучна клікнуць: "Інвестары, ау!". Як паведамляе агенцтва БелаПАН, Міністэрствы эканомікі і замежных спраў краіны сумесна з рабочай групай па фарміраванні інвестыцыйнага іміджу Кансультацыйнага савета па замежных інвестыцыях пры Савеце міністраў вырашылі падрыхтаваць прапановы ўраду наконт інвестыцый. Якія ж яны? А вось паслухайце. У Беларусі ёсць агенцтва садзейнічання замежным інвестыцыям (БАЗІ). Яно было створана яшчэ ў 1996 годзе. А вынікі? Ды кот наплакаў. Як заначыў намеснік міністра эканомікі Леанід Дзямідаў, яго праца нікога не задавальняе. Агенцтва працавала пад эгідай Міністэрства замежных спраў. І вось цяпер — перадаць Міністэрству эканомікі. Улоўліваеце, якая глыбокая рэарганізацыя? Аказваецца, уся бяда ў тым, што тое агенцтва было пад падпарадкаваннем аднаго міністэрства, а цяпер перададуць яго пад крыло другога, і ўсё пойдзе на лад. Як жа адразу не здагадаліся пра такое?

Другі вывад такі: залог поспеху згаданай структуры — добрае фінансаванне яе самой. "У іншых краінах, у тым ліку з развітай эканомікай, на фінансаванне працы гэтых структур выдзяляюцца сур'ёзныя бюджэтныя сродкі, — цытуе БелаПАН начальніка аддзела інвестыцыйнага супрацоўніцтва дэпартамента каардынацыі знешнеэканамічнай дзейнасці МЗС Беларусі Віктара Філатава. — Калі дзяржава лічыць прыцягненне інвестыцый прыярытэтным накірункам, то павінна быць прыярытэтам і фарміраванне адпаведнай інфраструктуры, уключаючы нармалізацыю працы нацыянальнага агенцтва па іх прыцягненні". Словам, калі ўрад хоча, каб агенцтва прыцягвала інвестыцыі, дык "бабкі на стол" самому агенцтву. Прычым такі заклік наконт "бабак" зроблены не толькі ўраду, але і "замежным інвестарам і зацікаўленым беларускім прадпрыемствам і канцэрнам".

Чытаеш такое і міжволі думаеш: "Няўжо адказныя асобы сур'ёзна разлічваюць на поспех пасля такіх заяў і заклікаў?".

Наогул, стварэнне нейкіх камісій і штабоў — даволі модны навеў беларускіх улад. Зусім нядаўна, 22 сакавіка гэтага года, мы ўжо пісалі пра стварэнне ўрадам камісіі па павышэнні канкурэнтаздольнасці беларускай эканомікі. Тады ж адзначалі: "Ну дык зразумелі, чаму ў нас да гэтага часу не ўсё добра з павышэннем канкурэнтаздольнасці эканомікі? Бо не было адпаведнай камісіі. Вось створаць яе, і ўсё стане лепей. Але чаму вырашылі займець адну камісію? Хіба ў нас добра ў іншых сферах жыцця?.. Давайце ствараць спецыяльныя камісіі па пенсіях, па вывазе ўгнаенняў на палі...".

Відаць, ва ўрадзе і міністэрствах пачулі нашу прапанову. Бо ўжо ў наступным месяцы, у красавіку, прыйшло паведамленне аб стварэнні міжведамаснай камісіі па падтрымцы і развіцці малога прадпрымальніцтва. У яе склад увайшлі віцэ-прэм'ер-міністр эканомікі Андрэй Кабякоў, міністр юстыцыі Віктар Галаванаў, першы намеснік старшыні Мінскага гарвыканкама Мікалай Ярохаў, міністр па падатках і зборах Канстанцін Сумар, іншыя прадстаўнікі міністэрстваў і ведамстваў. Як бачыце, склад унушальны. Але ўжо гэтай вясной пачалі скарачацца шэрагі прадпрымальнікаў і пусцець буйнейшыя сталічныя рынкі. Толькі ў Мінску паменела дробных гандляроў амаль на 20 тысяч чалавек.

І вось цяпер — рэарганізацыя агенцтва садзейнічання замежным інвестыцыям, а па сутнасці стварэнне новай структуры, у задачу якой уваходзіць павышэнне інвестыцыйнага іміджу Беларусі і прыцягненне ў краіну капіталаў. Ці дапаможа?

Помніцца, такім метадам спрабавалі вырашаць усе праблемы ў былым СССР. Узнікалі цяжкасці з забеспячэннем насельніцтва рыбай, агароднінай... тут жа стваралі ведамствы ці міністэрствы па рыбе, агародніне. Чыноўніцкія структуры раслі, як грыбы пасля дажджу, але ні рыбы, ні агародніны не большала. Ці не тое самае будзе з інвестыцыямі, развіццём прадпрымальніцтва і павышэннем канкурэнтаздольнасці эканомікі?..

Няўжо адказным асобам да гэтага часу не зразумела, што туды, дзе сваіх прадпрымальнікаў абзываюць "вшивыми блохами" і душаць падаткамі і бюракратычнымі путамі ды закрываюць газеты і саджаюць у турмы журналістаў, у такую краіну сур'ёзныя замежныя інвестары не пойдуць? Колькі агенцтваў па іміджы ні ствараЙ і як гучна ні крычы: "Інвестары, ау!".

Алесь ДРАБЧУК.

Ганаруся сваім бацькам

Прачытаў у "Народнай волі" артыкул паважанага сябра беларускай моладзі, цудоўнага дзядулі Валерыя Шчукіна "Апошні званок... для беларускай мовы". Вялікі дзякуй! Прызнацца, ён мяне не здзівіў. І ўсё таму, што падобныя рэчы характэрны і для маёй школы.

У гэтым годзе я таксама выпускнік. Думаю, кожны, хто прайшоў праз гэтыя дні, будзе памятаць іх назаўжды. Усё запісваецца на відэакамеру, здымаецца на фотаапараты ды і адбіваецца ў галовах настаўнікаў, вучняў і бацькоў. Таму ўсё павінна быць на вышэйшым узроўні, каб потым не было сорамна. А мне пасля адзначэння свята сорамна... Не за сябе.

Я, здаецца, сваю ролю ў нашым аматарскім дзействе выканаў нядрэнна. Сорамна за атмасферу, якая была ў школе. І гэтую атмасферу стварала не родная, мілагучная, ласкавая **наша** беларуская **мова**, а расійская. І не трэба мне гаварыць, што ў нашай любай Беларусі руская мова таксама з'яўляецца дзяржаўнай. Мы, моладзь, жадаем памятаць наша свята **беларускім**!!!

Толькі 5 хвілін гучала бацькоўская мова (ва ўсіх сэнсах). На роднай мове выказаў свае пажаданні ад імя ўсіх бацькоў мой родны бацька. Звычайна старэйшыя ганарацца сваімі дзецьмі за нейкае дасягненне. А я, сын, ганаруся сваім бацькам. Ганаруся за просты, але вельмі значны ўчынак. Гэтыя словы на мове маёй Радзімы застануцца ў сэрцы назаўсёды. Канешне, кожныя бацькі павінны несці любоў да роднай мовы сваім дзецям. Гэта натуральна. Але, на вялікі жаль, такая з'ява вельмі рэдкая.

Віншую ўсіх выпускнікоў-2003 з **іх** святам. Хачу пажадаць ім самага, на мой погляд, галоўнага: сябры, не забывайце родную мову. Нясіце яе па сваім жыцці, і толькі ў гэтым выпадку вы будзеце сапраўднымі дзецьмі сваёй галоўнай маці — Беларусі.

Юрась БУСЕЛ,
беларускі выпускнік-2003.

Вандалы ў Курапатах

...Вандалы зноў наведаліся ў Курапаты. Не дае ім спакою, што тут, пад хвоямі, паўстае Народны некропаль — лес крыжоў у памяць ахвяр сталіншчыны. І што ў гэтай мясціне быў усталяваны мемарыяльны знак — дар беларускаму народу ад народа ЗША. "Лава Клінтана" (на здымку) трушчылася ўжо не раз. Некалькі дзён таму — зноўку.

Але нікому не дадзена вытравіць з памяці людской злачынстваў супраць уласнага народа ні ў 30—40-я, ні ў сённяшнія дні.

ЗАМЕСТ РЭЦЭНЗІІ

Паланэз Агінскага ў вершах паэта

Паэт выдаў кнігу. Добры паэт. Выдатны майстар слова. І кніга добрая. У ёй — шчырая споведзь-роздум аб жыцці уласнай душы і лёсе Радзімы.

— Вось і цудоўна! — усклікнеце вы, — як жа без лірычнага промня нават і не ў самы, так бы мовіць, лірычны час.

Канешне, ніяк, хто ж спрачаецца. Але... Падзяляючы вашу, шаноўныя прыхільнікі паэзіі, радасць, не магу пры гэтым і не ўздыхнуць. І міжволі мушу засмуціць вас: нідзе — ні ў кнігарнях, ні ў бібліятэках — вы не знойдзеце гэтага выдання нават пры ўсім жаданні і ўпартасці пошукаў. (Менавіта таму давялося змяніць нашу звыклую для такога кшталту нататак рубрыку-рэкамендацыю "Прачытайце".)

У чым жа справа, напэўна, пажадаеце ведаць вы. Тады — давайце спачатку, толькі больш дэталёва.

...Народны паэт Ніл Гілевіч выдаў кнігу твораў, што публікаваліся ў перыядычным друку адразу пасля іх напісання на працягу 1996—2002 гадоў і ўвабралі подых сучаснасці і мінулага Беларусі. **"Паланэз Агінскага"** — назва кнігі па аднайменнай уключанай у яе драматычнай паэме, знакамітага на ўвесь свет Паланэза нашага слыннага земляка-папярэдніка Міхала Клеафаса Агінскага...

Але зноў чую ваша настойліва-недаўменнае "чаму?". Чаму новыя творы народнага паэта не могуць сёння трапіць у рукі тых, хто любіць і шануе выдатнага творцу і грамадзяніна, пільна цікавіцца плёнам яго нястомнай працы? Чаму кнігі лепшых майстроў нацыянальнай літаратуры, у тым ліку і Ніла Гілевіча, не выходзяць шматтысячнымі тыражамі, наталяючы нязводную людскую прагу духоўнасці і прыгажосці? Без іх жа — не жыццё, а існаванне.

Але наклад кнігі — 100 (сто!) паасобнікаў. Не, вас не падвялі вочы: *усяго 100.* Цяпер зразумелі, чаму ў самы момант выхаду ў свет гэты зборнік ужо стаў рарытэтам, бібліяграфічнай рэдкасцю? А дакладней, дык і зусім фантомам, шлях якога да шырокага чытача папросту перакрыты.

На шчасце, я трымаю томік у руках. І прашу паверыць мне, як ні шкада, на слова: тут — толькі невялічкая частка таго, што зроблена паэтам цягам апошняга часу. Гартаеш старонку за старонкай — нізку вершаў пад агульным назовам "І спытае суд высокі", паэмы "Лодачкі" і згаданы ўжо "Паланэз Агінскага" — зноў і зноў пераконваешся: перад намі творца магутнай сілы, шматгранны талент. У галоўным ён усё той жа — з нязменнай, магістральнай для яго тэмай Радзімы, з нязменным памкненнем да мастацкай выразнасці і дасканаласці. І разам з тым — усё больш глыбокі ў асэнсаванні рэчаіснасці, у пранікнёнай мудрасці, знітаванай з нерастрачанай маладой акрыленасцю.

Многае змясціла ў сабе невялічкая кніга: само жыццё, вірлівае, супярэчлівае, непадзельнае ў сваёй светлацені. І скрушна-горкае паэтава "Як сцюжна дыхнула бяздоннем", і невыказна-пяшчотнае "Калі б не голас твой...", і поклічна-рамантычнае "Чытайце зоры!". І — спрадвечную музыку трапяткой, адданай Бацькаўшчыне душы, што жыве ў неўміручых гуках

Адказ напрошваецца сам сабою. Таму што сапраўдная паэзія з яе зарадам праўды і свабодалюбства не запатрабавана сённяшняй дзяржавай. Вось красамоўнае таму сведчанне: нядаўна ўганароўвалі лаўрэатаў дзяржаўных прэмій, і сярод іх не аказалася ніводнага беларускага паэта ці майстра прозы, вартага, на думку высокага кіраўніцтва, такой узнагароды. А ў нас жа, акрамя паважанага літаратурнага "аксакала" Гілевіча і яго ных не менш даравітых паплечнікаў, творцаў старэйшага веку, нямала бліскучых, самабытных пісьменнікаў розных пакаленняў.

Вось і выйшла адзіная за шэсць гадоў (калі не лічыць выбраных твораў) новая кніга народнага паэта смешным накладам у 100 паасобнікаў і аб'ёмам усяго ў 138 старонак. Ды і выйшла за кошт... самога аўтара, цаной некалькіх ахвяраваных ім дзеля гэтага пенсій. Бо іншых фінансавых магчымасцей як адмовіць сабе ў самым нават неабходным у паэта, што служыць не ўладзе, а Бацькаўшчыне, няма. І не можа быць.

"Затое — кніга! — аптымістычна ўсклікае Ніл Сымонавіч і жартуе: — Ды яшчэ і страйнейшы стану". Ён вельмі ўдзячны шчырым сваім маладзечанскім сябрам, з дапамогай якіх у серыі "Бібліятэчка часопіса "Куфэрак Віленшчыны" выдадзены гэты не зусім звычайны томік.

Няўжо нехта ўсё ж спадзяецца "закрыць" спеўную музыку беларускай паэзіі? Дарэмна. Напісанае, як вядома, застаецца на вякі. Пераканаўчы, блізкі да нас прыклад сведчыць: некалькі стагоддзяў у адным старажытным германскім манастыры, пад горамі друзу быў пахаваны адзіны экземпляр рукапісу з філасофскай вакальна-харавой паэмай аб сэнсе чалавечага жыцця і непераможнасці праўды. І вось дзіва: рукапіс знайшлі, старадаўні музычна-паэтычны шэдэўр быў пакладзены ў аснову славутага беларускага балета пад назвай "Карміна Бурана". Тысячы і тысячы гледачоў, у тым ліку і з-за межаў Беларусі, глядзяць і захапляюцца ім...

Ну, а ў нашым выпадку — не адзін экземпляр, а цэлых сто! Так што не бядуйце, шаноўныя аматары прыгожага пісьменства. Будуць (будуць!) лепшыя часы — і творы нацыянальных творцаў дойдуць да ўсіх, хто не глухі і не сляпы сэрцам. Дык давайце ж разам пажадаем шаноўнаму Нілу Сымонавічу добрага здароўя і новага багатага плёну словамі ягонага ж верша:

Трымайся, таварыш!
На родным загоне
Яшчэ ты не скончыў
работу сваю...

А ў дарунак вам, прыхільнікі творчасці Ніла Гілевіча, — некалькі вершаў з яго апошняй кнігі "Паланэз Агінскага".

Святлана КЛІМЕНЦЕНКА.

Ніл ГІЛЕВІЧ

Я глядзеў

Я глядзеў на краскі ў лузе майскім:
Як зырчаць яны ў густой траве!
І ў той вязі, што сплялі краскі,
Прачытаў я: Беларусь жыве!
І гукнуў ад радасці: браты!
Вось ён — сімвал нашай праваты!
І калі хто духам паў у скрусе —
Учытайся ў красак вязь на лузе!

Я глядзеў на белае каменне,
Што з раллі тырчала па зіме.
І з тых белых знакаў на імгненне
Словы ўзніклі: Беларусь жыве!
І гукнуў я з радасці: браты!
Вось ён — сімвал нашай праваты!
І калі каго ўзяло сумненне —
Глянь пільней на белае каменне!

Я глядзеў на неба зорны купал,
На зіхоткі пыл у сіняве,
І па зорках у бліскучых купах
Прачытаў я: Беларусь жыве!
І гукнуў ад радасці: браты!
Вось ён — сімвал нашай праваты!
Божы знак! І калі з вас каторы
Траціць веру стаў — чытайце зоры!

1997, верасень

Калі б не ты...

Даруй мне ўсё,
што можаш дараваць,
А што не можаш —
памалюся Богу,
Мо ён даруе, перш чым скіраваць
Маю душу ў апошнюю дарогу.
Мая душа... Якая толькі дрэнь
Не сілілася завалодаць ёю!
Каб у бязмоўны, безаблічны цень
Ператварыць. Каб не была маёю.

І, можа, так бы й сталася даўно,
Калі б не ты, мой ангел-выратоўца.
Калі б не голас твой і не яно —
Табе адненькай ведамае слоўца.

1997, верасень

У чаканні крыгалому

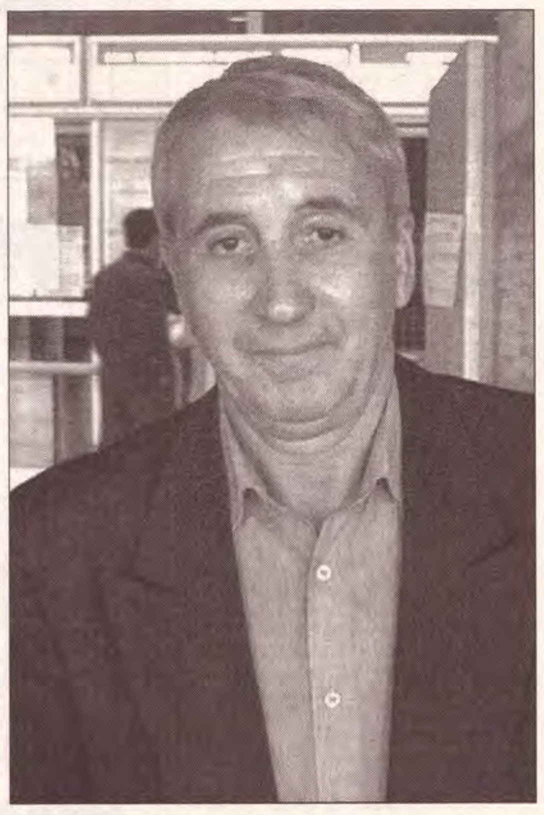
Гэта здарыцца, напэўна,
На світанні... На світанні
Трэсне радасна і гнеўна
Гром у пойме, за сялом.
Я павінен гэты момант
Не праспаць ні ў якім разе
І пачуць на слых уласны,
Што пачаўся крыгалом.

І пабачыць, і пабачыць,
Як вада напорна хлыне,
Разняволеная ўрэшце
Ад аковаў ледзяных.
Прыгажэйшага на свеце
Я відовішча не знаю,
Чым пачатак крыгалому,
Чым свабоды першы міг.

1970. 1999.

Георги ГЮРОВ:

«Мне известно, что Анатолий Байдачный сменит на посту главного тренера сборной Эдуарда Малофеева...»

Георги ГЮРОВ в последние минуты пребывания на белорусской земле.

Юрий Чиж, генеральный директор фирмы "Трайпл" и минского футбольного клуба "Динамо", как-то высказал интересную мысль: зачем нужен верблюд на Северном полюсе? Он имел в виду то, что многие белорусские клубы, взяв в пример российские, стали приглашать в свои ряды футболистов из самых далеких стран: Кот-Д'Ивуара, Сенегала, Бразилии.

В последние годы в моду вошло также приглашение и тренеров-"варягов". Словно своих не хватает. Так что высказывание уважаемого господина Чижа показалось весьма благоразумным. В его бытность президентом клуба "Динамо-Минск" (с 1999 года) на тренерской скамейке побывало с полдюжины тренеров. За исключением россиянина Пискарева — все свои.

Но вот полгода назад Юрий Александрович пригласил тренера из дальнего, так сказать, зарубежья — болгарского специалиста Георги Гюрова. Но не прошло и семи туров национального чемпионата, как белорусская футбольная общественность узнает сногсшибательную новость: Гюров уволен. Несмотря на выигрыш Кубка Беларуси. Масла в огонь подлила провальная игра против минских торпедовцев.

Когда я позвонила Гюрову, он уже упаковывал чемоданы. "Я уже не тренер минского "Динамо", но если есть желание поговорить — можем встретиться перед вылетом самолета".

И вот я в аэропорту

— Георги Стефанович, вы расстроены?

— Нет, не расстроен. Я выполнил свою задачу, за пять месяцев выиграл Кубок. Скажите, кто в такой короткий срок добивается подобных результатов? Это при том, что мы самая молодая команда. И победы добились, выбив из турнира самые сильные белорусские команды.

— Но "Динамо" не играет в этом сезоне стабильно, а как на качелях: то взлет, то падение.

— К ритму чемпионата футболисты были просто не готовы физически. Сказывалась усталость. У игроков не хватало опыта настроиться на следующую игру. Но самые ответственные матчи мы же выиграли — и у того же БАТЭ, и у "Гомеля"...

— Думали ли Вы, что так все произойдет?

— Я знал, что готовится мне замена... "Динамо" — хорошая команда. Но мне нужно было время, чтобы она заиграла на профессиональном уровне.

— Что Юрий Александрович сказал на прощание?

— Я забыл его слова.

— Он выполнил перед Вами все обязательства?

— Я еще получу то, что мне положено...

— Вы еще вернетесь в Беларусь?

— Никогда. Я считаю, что в вашей стране нет профессионального подхода к футболу. И хоть есть пять команд неплохого уровня, но у них напрочь отсутствует профессиональный подход. Не зря братья Цыгалко отказались играть за "Динамо".

— Кстати, почему?

— Они подошли ко мне и сказали, что против "Торпедо" играть не будут, потому что обещанные им деньги не платят. Вот почему возник весь сыр-бор.

— Но в кубковой встрече они же участвовали?

— Это была принципиальная игра.

— А каково Вам было играть против своего соратника Юревича. Вы ж у него были когда-то консультантом?

— Это моя работа. Вы можете спросить у Юревича, что я ему сказал в преддверии игры: "На поле моя команда!" И этим все сказано.

— Говорят, что в "Динамо" Вы попали благодаря своей жене, которая когда-то работала в болгарском посольстве в Минске?

— Глупости. Все это глупости! Или меня, думаете, пригласили за зелено-голубые глаза? Мне просто позвонил Чиж, и я согласился. Хоть у меня было множество других предложений о работе. Если бы я знал, что так произойдет, то никогда бы не согласился возглавить этот клуб.

— Какие страсти!..

— Это еще не страсти. Мне известно, что Анатолий Байдачный сменит на посту главного тренера сборной Эдуарда Малофеева. Его попросту уберут под предлогом неудачно проведенного сезона.

Ольга РОМАНЮК.
Фото автора

Несвиж: так все-таки 780 или 557?

В начале июля Несвиж очень хочет отпраздновать свое 780-летие. Об этом через СМИ оповещены, кажется, все. Разнообразные культурные программы и фантастические развлечения ожидают тех, кто пожелает побывать на празднике. В общем, город в предвкушении...

А между тем еще 15 лет тому назад (!) известные белорусские ученые И.М. Чернявский и Л.Л. Чернявская в бюллетене "Помнікі гісторыі і культуры Беларусі" (№1 за 1988 год) подробнейшим образом обосновали, почему 1223 год не может считаться "датой рождения" Несвижа.

В том году на реке Калке (ныне Кальчик, что протекает в Донецкой области Украины) произошло первое сражение древнерусских и половецких войск с монголо-татарами. В битве погиб князь Юрий Несвежский. По сходству звучания имен князя и города этот исторический персонаж был ошибочно принят учеными мужами за удельного князя Несвижа. Ошибочно, потому что археологические раскопки, проводившиеся в городе в 1980-х годах, не давали никаких оснований предполагать, что Несвиж уже в XIII веке был центром удельного княжества. Как раз наоборот: раскопки свидетельствовали, что город возник не ранее XV столетия. И не как столица удельного княжества с укрепленным детинцем, а как двор — центр небольшой хозяйственной волости без сколько-нибудь заметных оборонительных сооружений.

Вместе с тем тщательное сопоставление летописных свидетельств позволило уточнить, откуда был погибший в бою с ордынцами Юрий Несвежский. Так вот, вероятнее всего, из города Несвеч (над рекой Полонкой под Луцком) в тогдашнем Галицко-Волынском княжестве, чьи князья действительно воевали с монголо-татарами в приснопамятном сражении 1223 года, которое стало скорбным предвестьем Батыева погрома на землях Северо-Восточной и Южной Руси.

Таков был вкратце (здесь нет возможности подробно приводить безукоризненную научную аргументацию авторов) вывод, который не оспорил никто из авторитетных белорусских историков. Более того, приняв во внимание доводы исследователей, их коллеги оперативно внесли необходимые изменения в официальную хронику Несвижа.

Откроем, скажем, энциклопедический справочник "Архітэктура Беларусі" (1993) или пятый том "Энцыклапедыі гісторыі Беларусі" (1999), или книгу "Памяць. Нясвіжскі раён" (2001). Во всех этих, подчеркнем, энциклопедических изданиях черным по белому написано, что первое исторически достоверное упоминание о Несвиже датируется 1446 годом. Но как в 1993 году, когда несвижские власти решили во что бы то ни стало праздновать 770-летие, так и теперь, когда подоспело, по их расчетам, 780-летие, подлинная история города и мифы продолжают существовать как бы сами по себе — параллельно, а точнее, перпендикулярно.

По-житейски легко объяснимо желание "вертикальных" властей, живущих в этих параллельно-перпендикулярных мирах, от которых голова может пойти кругом, время от времени устраивать для себя и для других именины сердца. Под круглые и полукруглые даты, как известно, легче получать деньги из госбюджета, решать какие-то неотложные проблемы (красить и белить, асфальтировать улицы и ставить заборы), принимать самое высокое начальство, рассказывать о достижениях, произносить заздравные тосты и т.д.

Но, простите, при чем тут История? И сколько нужно еще научных доказательств, чтобы отцы Несвижа усвоили наконец древнюю, не нами высказанную мысль: прежде чем бить в колокола, надо непременно посмотреть в святцы? Для осведомленной же пользы...

Вряд ли сыщется на земле кто-то, настроенный против праздников. Они делают жизнь красочной и сладкой. Так, например, во многих европейских городах популярные праздники с исторической окраской — да еще какой! — проводятся по нескольку раз в год, благодаря чему взрослые ощущают себя наследниками и продолжателями славного прошлого, в то время как юное поколение приобщается к своим корням не только через компьютер и чтение книг, но и лично участвуя в городских мистериях, а это дорого стоит!

У нас же несокрушимые традиции советской кампанейщины продолжают жить и побеждать в разного рода театрализованных официозах. Смысл последних не в смысле как таковом, а в магии круглых дат и придуманных под госзрелища названий. Миновала дата, рассеялась магия — и завороженные ею начальники прочно забыли, по какому, собственно, поводу веселились, а затем, как водится, прослезились... Потому что ведь после праздников трещит голова и не оберешься хлопот с ремонтами.

Анатолий ВАРАВВА.
Фото IREX/ProMedia.

Наводим «мосты образования»

Республиканское общественное объединение "Белорусская Ассоциация клубов ЮНЕСКО", Министерство образования Республики Беларусь совместно с американской организацией "Bridges for Education" ("Мосты образования") продолжают реализацию проекта по проведению в странах Восточной и Центральной Европы лингвистических лагерей по обучению разговорному английскому языку.

С 1-го по 22 июля 2003 года на базе Ждановичской школы-интерната для глухих детей пройдет Международный лагерь по обучению разговорному английскому языку, участниками которого станут 70 белорусских и 30 иностранных студентов в возрасте 14—17 лет. Стоимость пребывания в лагере для одного студента составляет 200 евро в белорусских рублях по курсу на момент оплаты и одна расчетная базовая величина.

Также организовывается лагерь в Болгарии в городе Тарговиште, возраст участников 14—18 лет, даты проведения 7.07—25.07. Стоимость — 260 евро плюс стоимость румынской транзитной визы и болгарской визы, дороги, медицинской страховки и одна расчетная базовая величина.

Обязательное условие — изучение языка на протяжении не менее 1 года. Планируется направить в лагерь активистов клубов ЮНЕСКО, победителей олимпиад по английскому языку и других школьников, хорошо владеющих английским языком, с целью его дальнейшего усовершенствования.

Преподавание в лагере осуществляют американские учителя, прошедшие специальную подготовку по обучению английскому языку как иностранному.

Кроме образовательной, в лагере предусмотрена и культурная программа.

Участники лагеря набираются на конкурсной основе. Для участия в отборочном конкурсе необходимо заполнить анкету-заявку и выслать ее в Секретариат РОО БелАЮ.

Лидия СЕРДЮК,
координатор
программы BFE в Беларуси.

ДАЙДЖЕСТ

Американцы доверяют Блэру больш... чем собственному президенту

83 процента жителей США склонны доверять решение в... сов внешней политики британскому премьеру Тони Блэру в... шей степени, чем собственному президенту Джорджу Бушу, о... шемуся первым в списке 78 процентов респондентов. Кроме... лей США на вопросы о своем отношении к текущей политике... го дома отвечали граждане 20 государств и Палестинской а... мии. Большая часть опрошенных назвала американского пре... главным источником своего недоверия к США. Жители... одной страны — Израиля — считают, что Джордж Буш явл... наибольшей степени заслуживающим доверия лидером.

Значительному снижению доверия США поспособст... военная кампания в Ираке. Операция антииракской ко... вынудила многих отказаться от твердой поддержки масш... антитеррористической операции. При этом наибольший... поддержки действий Вашингтона отмечается в странах... манского мира. Так, в Индонезии в 1999—2000 году по... США одобряли 75 процентов населения. Прошлым лет... число сократилось до 61 процента, а в прошлом месяце сос... уже всего 15 процентов. В Иордании число сторонников... результате иракской войны сократилось с 25 до 1 процента. 71 процента жителей Нигерии, Пакистана, Турции и Инд... опасаются, что США могут вторгнуться в их страны так же,... Ирак.

В то же время в западноевропейских странах отнош... США после свержения Саддама Хусейна изменилось в л... сторону по сравнению с предвоенным периодом.

Папа Римский три раза покрыл расстояние от Земли до Луны

Папа Римский Иоанн Павел II отправится в Хорватию в свою сотую зарубежную поездку. Согласно статистике Ватикана, за почти 25 лет нахождения на папском престоле понтифик провел вне Италии 575 дней, или 6,4 процента всего времени. Общая протяженность его поездок, считая предстоящий визит в Хорватию, составляет 1.159.767 километров, что почти в 30 раз больше длины земного экватора и более чем втрое превышает расстояние от Земли до Луны.

Одной из главных целей поездки Папы в Хорватию станет причисление к лику блаженных Марии Петкович — монахини, основавшей орден Дочерей милосердия. Ранее сообщалось, что после поездки в Хорватию 83-летний Иоанн Павел II посетит Боснию. На конец августа у Папы запланировано путешествие в Монголию.

Сенегалец угрожал взорвать собор Святого Марка в Венеции

Итальянская полиция арестовала гражданина Сенегала, угрожавшего взорвать собор Святого Марка в Венеции. 25-летний сенегалец ворвался в базилику и заявил, что является террористом. При себе он имел коробку, из которой торчали провода. По словам полицейских, задержанный угрожал взорвать себя, однако мотивы его действий остались невыясненными. "Взрывное устройство" на самом деле оказалось коробкой сигар, завернутой в полиэтиленовый пакет.

На месте предполагаемой гибели Саддама Хусейна ведутся раскопки

Американские солдаты разбирают вручную развалины уничтоженного американской авиацией здания, где, как предполагается, мог находиться бывший президент Ирака Саддам Хусейн. На месте работ присутствуют эксперты-криминалисты, проводящие исследование всех обнаруженных останков. В здании в момент удара могли находиться около двух десятков человек. Сколько из них погибло, пока неизвестно.

Напомним, что авиаудар по одному из домов, находившемуся на окраине Багдада, был нанесен бомбардировщиками B-1 в начале военной кампании в Ираке. Цель была выбрана неслучайно: по данным американской разведки, в бункере, оборудованном под этим зданием, находился Саддам Хусейн и его сыновья.

Пентагон опроверг обвинения в подделке досье на Саддама

Министерство обороны США категорически опровергло обвинения в том, что разведывательные данные об иракском оружии массового поражения, которые послужили основанием для начала войны, были сфальсифицированы. Заместитель министра обороны США Дуглас Фейт на брифинге в Вашингтоне заявил, что военное ведомство намерено "похоронить" не соответствующие действительности сведения, которые "приобретают характер легенд".

Обвинения в том, что отчеты разведки были подделаны, прозвучали из уст некоторых конгрессменов и представителей ЦРУ в мае. Одновременно руководство ЦРУ объявило о решении проверить разведданные об иракском оружии, предоставленные накануне войны президенту США Джорджу Бушу и другим ответственным лицам в американской администрации.

Лидер португальских социалистов рассказал о своих связях с педофилами

В Португалии разразился сексуальный скандал, в котором оказались замешаны представители местной политической и музыкальной элиты. В суде, разбирающем это дело, давал свидетельские показания лидер Социалистической партии Португалии Эдуардо Ферро Родригес. Он стал самым крупным политиком, замешанным в деле о совращении малолетних мальчиков из государственных сиротских приютов. О том, что он рассказал на суде, ничего не сообщается.

Самого Родригеса не обвиняют напрямую в причастности к педофильской сети — следователи считают, что он только покрывал преступников. В частности, политик, которого он курировал, бывший министр-лейборист Пауло Педросо в прошлом месяце был задержан по подозрению в педофилии. Обвинительное заключение в отношении него составляет 15 пунктов.

Америка введет новые стандарты размеров для раздобревших граждан

Америка собирается привести национальную систему размеров одежды, которая в настоящее время определяется каждой торговой фирмой по-своему, к единому стандарту. Этим летом в США пройдет перепись размеров фигур граждан страны, которая называется SizeUSA. Необходимость такого шага вызвана не только путаницей из-за фактического отсутствия национальной системы размеров, но также и из-за того что за последние 60 лет нация заметно "прибавила в весе".

Идея проведения подобного исследования принадлежит компании, которая создала специальный сканер, который может производить трехмерное измерение размеров человека. Таким образом летом будут обследованы 10 тысяч добровольцев. Спонсорами исследования выступают крупные торговые фирмы и производители одежды, а кроме того оно получило грант от правительства США.

На основе результатов исследования будет разработана единая система размеров одежды, а кроме того американские фирмы получат информацию о наиболее распространенных типах фигур граждан США.

В ходе девятичасового боя в Афганистане погибли 47 человек

47 человек погибли в результате столкновения, произошедшего в среду между правительственными войсками и участниками движения Талибан в южной части Афганистана. В десять часов утра правительственные войска окружили город Нимакай, в котором, по их информации, находились силы талибов. Через некоторое время бой захватил и соседние поселения Популзай и Хасанзай. Со стороны властей в столкновении участвовали около 100 солдат. Талибы вели огонь из автоматического оружия и гранатометов. Пока не ясно, кто руководил их действиями, поскольку все участвовавшие в столкновении талибы были уничтожены.

ск...
Шу...
стрэц...
дамі і, ...
на Менск ...

У студзе... з 25-тысячным ... ступіў з Полацка. Ён ішоў, ... цам па сваёй зямлі, — дазор... наперад не пасылаў, панцыры і зброю вёз на санях.

Даведаўшыся пра перамяшчэнне акупантаў, найвышэйшы гетман Мікалай Радзівіл Руды, што стаяў у Лукамлі, узяў з сабою адборных коннікаў і 26 студзеня 1564 года на беразе Вулы каля вёскі Іванск (цяпер у Чашніцкім раёне) раптоўна ўдарыў па ворагу. Стральцы не паспелі ні надзець панцыры, ні стаць у шыхты. Сеча доўжылася пяць гадзін, а пад вечар маскоўцы, зразумеўшы безнадзейнасць свайго становішча, кінулі абоз і пабеглі. Ваяры Вялікага Княства да глыбокае ночы ў месяцавым святле праследавалі і дабівалі захопнікаў. Радзівілу чынна дапамагалі тамтэйшыя жыхары. Просты селянін з Іванска забіў сякераю самога ваяводу Пятра Шуйскага.

Ад куляў, шабляў і дзідаў на Іван-полі палегла блізу дзевяці тысяч маскоўцаў і гэтулькі ж патанула. Як сведчыў пазней храніст Мацей Стрыйкоўскі, мноства чалавечых касцей на месцы бітвы можна было ўбачыць яшчэ і праз дваццаць гадоў. Пераможцы захапілі дванаццаць ваяводаў і абоз з трох тысяч вазоў.

Схема бітвы на Вуле, ... цяжкую паразу ў Інфлянцкай ва... масквою року 1564 месяца генвара ... — занатаваў тады ў сваім "Дзённік... мога пахавала планы Івана Жахлівага у... заваяваць яе.

З другога боку, бліскучы поспех беларуск... ворага можна адолець самастойна, без дапамог... перапыненыя перамовы на Варшаўскім сойме, ... дзіўнымі а рознымі прэтэкстамі хацелі, жэбы Літву ... ў вечную няволю сабе нас узялі".

Бліскучая перамог... пабурыла планы царскіх ... даў, змусіўшы іх павярнуць с... палкі ад Воршы назад.

Уладзімір АРЛОЎ.

48. Што такое валочная памера?

XVI стагоддзе адзначанае ў гісторыі Беларусі значным эканамічным росквітам. Павялічваліся плошчы ворных земляў, расла вытворчасць сельскагаспадарчай прадукцыі на продаж. Сталы попыт на збожжа ў краінах Заходняй Еўропы, адным з асноўных экспарцёраў якога было Вялікае Княства Літоўскае, вымушаў землеўласнікаў, і ў першую чаргу дзяржаву, стымуляваць сельскагаспадарчую вытворчасць.

Дзеля гэтага яшчэ з канца XV стагоддзя была распачатая рэарганізацыя панскай гаспадаркі. Прадугледжвалася як пашырэнне феадальных гаспадарак ("двароў"), гэтак і стварэнне "фальваркаў" — новых гаспадарак з таварным характарам вытворчасці, заснаваных на працы прыгонных сялян. Разам з тым адсутнасць адзінае сістэмы вымярэння зямлі, а таксама абкладання павіннасцямі і падаткамі паставіла дзяржаву перад неабходнасцю больш шырокіх пераўтварэнняў.

Дакладны ўлік, размеркаванне зямлі ў дзяржаве, уніфікацыя павіннасцяў і былі мэтамі аграрнай рэформы, распачатай у сярэдзіне XVI стагоддзя, якую ўзначаліў земскі падскарбі (г. зн. міністр фінансаў і эканомікі) Астафей Валовіч. Яна атрымала найменне *Валочнай памеры* — ад найбольш вядомага дакумента рэформы "Устава на валокі", выдадзенага 1 красавіка 1557 года вялікім князем Жыгімонтам Аўгустам. Гэты закон вызначыў шэраг захадаў: тэхнічных (перамер зямлі), сацыяльных (змены ў становішчы феадальна залежнага насельніцтва), эканамічных (стварэнне фальваркаў, змены ў сістэме павіннасцяў).

У якасці меры плошчы і адначасова адзінкі павіннаснага абкладання ўводзілася *валока* (30 маргоў, або 21,36 гектара). Кожная сялянская сям'я атрымлівала зямельны надзел велічынёю з валоку ці яе частку, з якой выконвала дакладна вызначаныя павіннасці (улічвалася таксама якасць глебы: грунт добры, сярэдні, дрэнны і вельмі дрэнны).

У залежнасці ад характару павіннасцяў валокі падзяляліся на *цяглыя* — за карыстанне імі сяляне адраблялі паншчыну, *асадныя* — плацілі чынш, *службовыя* — выконвалі дваровую, рамесную або іншую службу. На апрацоўку аднае фальваркавай (панскай) валокі адводзілася сем сялянскіх валок.

Схема вымярэння палеткаў з тлумачэннем, як вызначыць іх плошчу. З кнігі XVII стагоддзя пра мерніцкую навуку.

У аснову аграрнай рэформы другой паловы XVI — першай паловы XVII стагоддзя (гэтак званай Валочнай памеры) былі пакладзеныя перамер зямлі і ўвядзенне валокі ў якасці асноўнай адзінкі абкладання сялян павіннасцямі. Удасканаленне землекарыстання значна падвысіла эфектыўнасць вытворчасці і зрабіла нашу краіну буйным экспарцёрам сельскагаспадарчай прадукцыі, перадусім збожжа, у Заходнюю Еўропу і Масковію.

Валочная памера дала пачатак перабудове сельскай гаспадаркі нашай краіны. Увядзенне аднастайнай адзінкі пазямельнай меры і абкладання павіннасцямі спрыяла пераходу эканомікі на новы ўзровень і адпаведна гаспадарчай стабільнасці дзяржавы. Аграрная рэформа забяспечыла своечасовае і ў пэўным сэнсе справядлівае спагнанне падаткаў з насельнікаў Вялікага Княства, зліквідавала непажаданую здрабнеласць дзялянак ды цераспалосіцу, упарадкавала размеркаванне зямлі паміж сялян.

Пасля ўліку і перадзелу зямельнага фонду, а таксама засялення занядбаных земляў сялянская сіла размяркоўвалася на абшарах Княства больш-менш раўнамерна, дзякуючы чаму павялічылася эфектыўнасць землекарыстання. Нарэшце, дакладнае вымярэнне ўсіх зямельных надзелаў і юрыдычна афармленае замацаванне іх за канкрэтнымі гаспадарамі спрыялі спыненню ўзаемных прэтэнзій, звадак паміж уласнікамі ды незаконных захопаў чужых земляў, ад чаго, як вядома, даўней пралілося нямала крыві.

Вельмі важнымі сталіся вайскова-палітычныя вынікі рэформы. Павелічэнне даходаў у дзяржаўны скарб падвышала вайсковую ды палітычную моц нашага гаспадарства. Без гэтай рэформы Вялікае Княства, напэўна, не вынесла б цяжару Інфлянцкай вайны.

Акрамя таго, Валочная памера стварыла эканамічны падмурак для развіцця культуры Беларусі ва ўсіх яе праявах у другой палове XVI стагоддзя.

Валянцін ГОЛУБЕЎ.

49. Што такое Люблінская вунія?

Люблінская вунія — гэта часовы вайскова-палітычны хаўрус, падпісаны Вялікім Княствам Літоўскім і Польскім Каралеўствам улетку 1569 года на Сойме ў Любліне. Урад Вялікага Княства, якое ў гэтым часе вяло цяжкую вайну з Масковіяй, мусіў падпісаць ганебнае пагадненне з Польшчаю наўзамен вайсковай дапамогі.

Заключны Акт Люблінскага Сойму, у аснову якога быў пакладзены праект польскіх паслоў, а не той, што прапаноўвалі нашыя дэлегаты, прадугледжваў, як таго дамагаліся палякі, зліццё дзвюх дзяржаваў у адзінае цэлае, забараняў правядзенне ў Княстве асобных Соймаў, ліквідоўваў вялікакняскі Статут, скасоўваў звычайны парадак абрання вялікага князя, дазваляў палякам свабодна набываць землі і даставаць усякія пасады на абшарах Беларускага гаспадарства. Адным словам, "Акт аб вуніі" ў прапанаванай палякамі рэдакцыі рыхтаваў глебу для інкарпарацыі, г. зн. поўнага ўваходжання Вялікага Княства ў склад Польскага Каралеўства.

І хоць нашы паслы змушаныя былі супраць свайго жадання падпісаць гэты акт, мары палякаў засталіся тады нявздзейсненымі. Дзякуючы цвёрдай палітычнай лініі найвышэйшых урадоўцаў Княства, найперш Астафея Валовіча, Яна Хадкевіча, Льва Сапегі, аніякага паяднання ў сапраўднасці не адбылося. (Дарэчы, абяцанай дапамогі ў вайне з Маскоўшчынай, дзеля чаго нашыя продкі пагадзіліся на вунію, ад палякаў так і не дачакаліся.)

У 1576 годзе новы вялікі князь Сцяпан Батура сваім першым Прывілеем за 8 ліпеня цалкам скасаваў усе пастановы Люблінскага Сойму, што прыніжалі годнасць Беларускага гаспадарства. У гэтым Прывілеі падкрэслівалася поўная незалежнасць Вялікага Княства ад Польшчы, здымаліся абмежаванні з дзейнасці вялікакняскага Статута. Загадам С. Батуры была ўтвораная спецыяльная дзяржаўная камісія, якая ўдакладніла межы між дзвюма дзяржавамі. Акрамя таго, праз два гады Вальны Сойм 1578 года зацвердзіў падрыхтаваныя ўрадоўцамі Княства "статутавыя паправы", якія ўзнаўлялі важныя нормы дзяржаўнага і судова-працэсуальнага права, скасаваныя Люблінскім Соймам.

У Статуце 1588 года ўжо цалкам гарантавалася абсалютная эканамічная, дзяржаўна-палітычная і культурная незалежнасць Вялікага Княства ад суседніх гаспадарстваў. Усім іншаземцам, у тым ліку палякам, забаранялася набываць (купляць або атрымліваць як нагароду ад вялікага князя) зямлю, замкі ды маёнткі, а таксама даставаць свецкія і царкоўныя пасады на ўсёй тэрыторыі Вялікага Княства. Статус дзяржаўнай юрыдычна замацоўваўся за беларускай мовай.

Адгэтуль відаць, што Вялікае Княства Літоўскае не было зліквідаванае ў 1569 годзе і не перастала існаваць як самастойная дзяржава, хоць таго, вядома, надзвычай хацелася польскім магнатам. Болей за тое, у перыяд княжання Сцяпана Батуры (1576—1586 гады) нашае гаспадарства перажыло перыяд новага ўздыму, красамоўнае пацверджанне яго — пераможнае заканчэнне ў 1582 годзе 20-гадовай Інфлянцкай вайны з Масковіяй і вяртанне ўсходніх беларускіх земляў.

Іван САВЕРЧАНКА.
Тэкст да ілюстрацый падрыхтаваў Зьміцер САНЬКО.

«…ка» — …лей

…сит … Ана- … побед … ой шайбы … отцом все матчи … м, а после победы … лакалась от счастья, … нно признается Тамара Гавриловна. — Позвонила … у, поздравляю, а слез держать не могу.

— Думали, когда Руслан только учился стоять на коньках, что через пару десятков лет это будет грозный защитник НХЛ?

— И не мечтали!

Маленького Руслана в детстве вполне можно было называть мальчиком-"колокольчиком". Тихий, послушный, немного замкнутый. Тем не менее тогда парнишку потянуло в спорт, и уже в 1-м классе он начал ездить в минский микрорайон "Зеленый Луг" на картинг. В сентябре, когда в восемьдесять вечера еще было светло, родители разрешали Руслану тренироваться, но однажды мама сказала: "Сына, хватит! Добираться далеко, а заезжать за тобой у нас не получится". И тогда выбор семилетнего Руслана Салея остановился на детской хоккейной школе во Дворце спорта.

— Сын очень увлекся хоккеем, шел тренироваться всегда с удовольствием и ни одной тренировки не пропускал. Появились первые успехи, его отмечали и в 12 лет перевели в спецкласс. Уходил Руслан в 6 утра, приходил в 8 вечера. Выжатый как лимон, но всегда без жалоб. Соседи удивлялись его настойчивости, я пробовала отговаривать: "Тяжело ведь, — говорила. — Может, бросишь?" — "Не брошу".

Руслана сразу приметил тренер хоккейной школы "Юность" Эдуард Милашев и пригласил к себе. Позже тренер не пожалел об этом и не раз говорил: "За ответственность и за силовую борьбу хвалю — этот парень просто так шайбу не уступит. Большое будущее его ждет, если будет работать". В 1994 году целая "пятерка" из "Юности" — защитники Руслан Салей и Кирилл Калмычков, нападающие — Чернявский, Ложкин, Панков-младший отправились в гродненский "Нёман", а 7 января 95-го старший тренер клуба "Тивали" и сборной Беларуси Андрей Сидоренко перетаскивает Руслана в Минск.

— Сын до сих пор с благодарностью вспоминает, когда Андрей Сидоренко поставил его в связку с Олегом Хмылем, — говорит Тамара Гавриловна. — Руслан был разрушителем, более опытный Олег играл в защите с видами на нападение и в какой-то степени стал неформальным наставником Руслана.

… ама, … грать … такое?" … доктор ко- … слану все- … ры, сбивает … полуздоровый- … ет в Болгарию, где … да занимает первое … но... У Руслана берут допробу, и он, что называется, … падает". Позже выяснилось, что доктор выписал микстуру с содержанием эуфилина — препарата, который расширяет сосуды и входит в разряд запрещенных. С команды снимают два очка за победу над Казахстаном, а сына, соответственно, дисквалифицируют на год, что означает: дорога на участие в международных матчах заказана. Правда, мне он сказал об этом только в июне: "Мама, ты не переживай, такая вот история вышла. Не хотел тебя сразу расстраивать, думал, что проба не подтвердится".

К тому времени у Руслана Салея уже был свой агент, с которым он познакомился в Москве во время участия сборной Беларуси в турнире на призы газеты "Известия". Он-то и предложил хоккеисту "тему": "Есть возможность поиграть в одном клубе в Лас-Вегасе. Я все устрою, там большая русская диаспора, познакомлю тебя с артистами цирка, балета, будешь играть, общаться. Решайся...". И Руслан, хорошо не зная ни английского языка, ни клуба, куда отправлялся, ни будущих перспектив, решается.

— Для нас это был полный шок, даже стресс, — вспоминает Тамара Гавриловна. — Но сын сам сделал свой выбор, и мы, естественно, не перечили. Постепенно Руслан там обжился, присылал домой письма, статьи о себе, а через некоторое время его новым агентом становится известный Марк Гандлер, который и выставил в 1996 году сына на "драфт", когда ведущие клубы НХЛ покупают хоккеистов-новичков. Я сначала говорила Руслану, что с его прежним агентом как-то неудобно получилось, но сын объяснил ситуацию по-своему: "Мама, это же не "совок", здесь все делают деньги".

— И на "драфте" Руслана выбирает "Анахайм" уже в первом раунде...

— Да, это для всех была такая радость, что не передать словами. Хотя первый год пребывания в клубе Руслан да сих пор вспоминает без особого восторга. Тренер, наверное, на дух не мог переносить экс-советских "легионеров" и единственного, кого выпускал на площадку, так это россиянина Диму Миронова. Руслан же если и выходил поиграть на 8—10 минут — уже хорошо. "Сына, — успокаивала я, — не переживай. Наступит и твой час". Что, собственно говоря, и произошло со сменой тренера.

— Тамара Гавриловна, Руслан считается в НХЛ очень силовым, даже жестким защитником. В детстве он тоже любил подраться?

— Какое там?! Тихоня, обособленный такой. И еще с детского сада был очень избирателен в друзьях — нет такого у него в характере, что принято называть "душа нараспашку". Всегда относился и относится очень серьезно к дружбе и ужасно не любит предательства. Но задиристости никогда не было.

— А со стороны родителей "силовые приемы" к сыну применялись?

— Нет. Он был самым младшим ребенком и рос настолько обидчивым, что стоило только прикрикнуть на него: "Руслан!", и тот тихонько отходил в уголок, садился и начинал плакать. Вот старшему Вадиму хорошо доставалось "на баранки" за "бои без правил" с сестрой Анжелой. А Руслан как-то сам по себе взрослел. Даже учительница говорила мне: "Удивляюсь взрослости вашего сына. Такое впечатление, что он не в 1-м классе учится, а в 3-м или 4-м". И даже мои старшие дети всегда советовались с Русланом насчет каких-то покупок, в которых он знал толк. Всегда копил деньги в свой грибок-копилку и покупал только дорогие игрушки. Сегодня с ними наши внуки играются. Руслан был очень аккуратный.

— У него были в детстве, юношестве такие моменты, о которых сейчас жалеет?

— Наверное, как у всех людей. Но вы же знаете характер Руслана — если у него нет настроения или он просто не захочет что-то рассказывать, то бесполезный номер "вытягивать" правду. А лично я помню, когда в спецклассе был случай — ребята поцапались друг с дружкой. Тренер тогда мне сказал: "У вашего сына "звездная болезнь". Если так будет себя вести, то мы еще подумаем — оставлять его здесь или нет". Господи, какая там "звездная болезнь" в 12 лет?! Мальчишки они и есть мальчишки — один хвастается перед другим. История, безусловно, мелочная, но это если смотреть с высоты нашего времени. А вообще, каких-то больших проступков у него не было. До 8-го класса учился без троек, с режимом тоже никаких проблем. Даже сейчас может позволить себе только хорошее вино или виски.

— Тамара Гавриловна, сейчас Руслану уже 29 лет. Как говорится, хоккей хоккеем, а о личной жизни тоже пора задуматься. Делится с вами планами насчет создания "ячейки социалистического общества"?

— Не знаю как "социалистического", но в Америке у него есть девушка Бэтти, моделью работает, они приезжали с Русланом к нам в гости.

— Худовата, — критически вставляет отец Руслана Альберт Викторович, но за сына тут же заступается мама:

— Алик, так это же модель, им положено фигуру соблюдать. А вообще, единственное, что я желаю Руслану, так это жениться на достойной девушке. Скоро 30 лет человеку — сам должен решать.

— Не ревнуете? По-хорошему, по-родительски...

— Нет. Вот в школе я его не только ревновала к некоторым увлечениям, а просто возмущалась: "Да не твое это, Руслаша. Почему ты меня не слушаешь?". А он: "Ты, мама, говори, говори, а я там уже что-нибудь да буду решать". Человек должен иметь верного, надежного друга в жизни и чувствовать, что на тебя смотрят, как на любящего мужа, а не как на "денежный мешок".

— И что, были такие, которые видели в Руслане этот самый "мешок"?

— Вы же понимаете, какие сейчас девушки.

— Очень хорошо. Но неужели Руслану американки нравятся больше, чем белоруски?

— Лично я считаю, что самые красивые девушки — наши. Но Руслан обычно говорит так: "Жениться я пока не собираюсь. Сначала нужно стать крепко на ноги, уметь обеспечить семью, а уже потом о женитьбе думать. Тем более что многие хоккеисты еще и в 40 лет играют. Пока я ничем никому не обязан, так что торопиться не стоит. Надо найти одну-единственную и на всю жизнь".

— Клубный контракт Руслана с "Анахаймом", по-моему, составляет 3,5 миллиона долларов.

— Что-то вроде этого, но это именно клубный контракт, а не зарплата, как некоторые думают. Контракт заканчивается через один сезон.

— Вы гостили у сына почти месяц. Понравилось?

— Конечно, если бы мне кто-то сказал об этом пару десятков лет назад, то я, наверное, точно посчитала бы этого человека ненормальным. Я работала простым инженером в Минском производственном объединении индустриального домостроения, муж в разных строительных организациях, так что, сами понимаете, при нашей зарплате о каких-то далеких поездках приходилось только мечтать. А вообще, сын живет неплохо. У него, как принято там говорить, двухуровневые апартаменты. На первом этаже — холл, спальня, кухня, на втором — тоже две спальни.

— Одним словом, побольше вашей минской квартиры.

— Немного побольше *(смеется)*.

— Машина?

— Взял напрокат "Мерседес" предпоследней модели.

— Питание?

— Когда проходят игры, то хоккеисты питаются в специальном баре. Также ходит в рестораны — это там, как у нас столовые.

— А сам умеет готовить?

— Чай подогреть, кофе сварить, картошку поджарить — это да. Когда ему было кулинарией заниматься, когда с раннего утра и до позднего вечера на ногах? Хотя в одном из минских ресторанов в меню есть и такое блюдо: "Омлет от Салея".

— Тамара Гавриловна, в Америке у Руслана много друзей?

— Есть, но там понятие "дружба" трактуется абсолютно не так, как у нас. Там каждый сам за себя, там не принято подходить к кому-то со своими проблемами — не поймут. Твои проблемы — это твои проблемы. С россиянином Олегом Твердовским дружит, перезваниваются постоянно, хотя сейчас в финале они, конечно, враги.

— Да, а еще я помню, как тоже одному неплохому знакомому россиянину Кривоносову Руслан чуть голову не отбил в одном из матчей.

— Это, если так можно сказать, обязательная работа всех защитников НХЛ. Кривоносов напал на вратаря "Анахайма", а заступиться за своего голкипера — это святое. В таких случаях, когда хоккеисты снимают шлемы и перчатки и начинают драку, судьи не вмешиваются. У нас дома есть видеокассета с записью этого боя. Минуты три дрались, пока россиянин не упал на лед. Руслана тогда дисквалифицировали на 10 игр и оштрафовали на тысячу долларов.

— Прилично за трехминутный мордобой.

— Если сравнивать со штрафом за драку с Модано, то мелочь. У последнего после рукопашного боя вроде было сотрясение мозга, а сыну пришлось заплатить 110 тысяч долларов. Такая у них работа.

— Руслан сильно изменился за это время?

— Изменился. Он и сам говорит: "Ты знаешь, мама, я становлюсь американцем. После отдыха в Минске приезжаю в Штаты и неделю "отхожу" от Беларуси, не могу войти в американский образ жизни". Но зато когда сын приезжает домой — это праздник для всей семьи. Мы его ждем и любим. И, конечно же, верим в победу.

Алесь СИВЫЙ.

P.S. Уважаемые читатели! Вы можете присылать свои вопросы нашему заокеанскому хоккеисту, который обязательно ответит на них по приезде в Минск. Читателя, задавшего лучший по мнению Руслана, вопрос, ожидает приз от Салея. Письма присылайте с пометкой "Вопрос для Салея".

Збяры пяцёра сяброў — і гуляй у футбол

У Беларусі прайшоў турнір па міні-футболе сярод падлеткаў "Оле Coca-Cola!"

Падобныя спаборніцтвы праводзіліся ў Мінску і ў мінулым годзе, але сёлета іх геаграфія пашырылася. Да сталіцы далучыліся Брэст і Гомель.

Турнір праводзіўся ў тры этапы. Першы — адбыўся ў Гомелі і вылучыў пераможцаў у дзвюх узроставых катэгорыях: 11-13 год і 14-16 год. На другім этапе вылучыліся дзве лепшыя каманды з Брэста. Фінальная стадыя спаборніцтваў прайшла ў алімпійскім спартыўнам комплексе па вуліцы Каліноўскага ў Мінску.

Сфарміраваць каманду для ўдзелу ў турніры "Оле Coca-Cola!" было вельмі проста. Любы жадаючы ў адпаведным узросце мог сабраць пяцярых сяброў, зайсці ў адзін з універсамаў Мінска, Гомеля ці Брэста альбо ў фірменны магазін "Adidas" і запоўніць рэгістрацыйную картку. Трэба адзначыць, што жадаючых узяць удзел у турніры было так многа, што арганізатары вымушаны былі абмяжоўваць колькасць каманд. Толькі ў Мінску на футбольнае поле выйшлі 64 каманды.

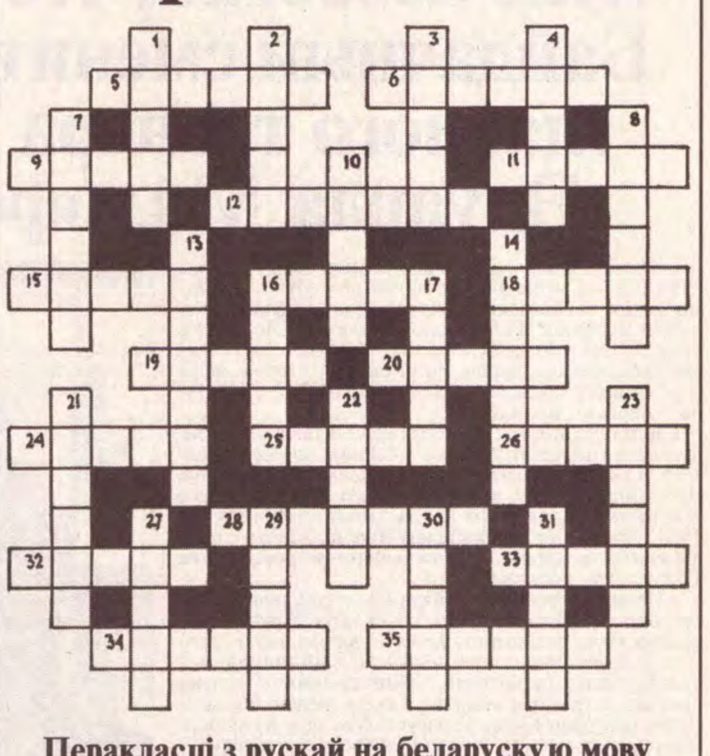
Дзякуючы падтрымцы Беларускай асацыяцыі футбола, чые арбітры забяспечвалі судзейства, узровень спаборніцтваў атрымаўся вельмі высокім.

Пераможцай турніру "Оле Coca-Cola!" ў малодшай узроставай групе стала каманда "Хопер" з Гомеля, другое і трэцяе месцы занялі мінскія "Гладыятары" і "Дынама" з Брэста. У старэйшай групе галоўны прыз атрымала каманда "Суперстар" з Мінска, на другім і трэцім месцах — адпаведна "Крутыя хлопцы" з Гомеля і брэсцкі "Дызель".

Пераможцы і ўдзельнікі турніру атрымалі падарункі і прызы ад кампаніі "Coca-Cola", а на заканчэнне на футбольным полі адбыўся канцэрт.

Аляксей АЛЯКСАНДРАЎ.

Крыжаванка

Перакласці з рускай на беларускую мову наступныя словы:

Па гарызанталі: 5.Кремешок. 6.Скоба. 9.Туча. 11.Сладкоежка. 12.Дроги. 15.Бровь. 16.Крыльцо. 18.Ежевика. 19.Зоб (у птиц). 20.Бечевка. 24.Дворец. 25.Почка. 26.Тетерев. 28.Очки. 32.Овин. 33.Отсчет. 34.Одобрение. 35.Прясло.

Па вертыкалі: 1.Сокровище. 2.Ломтик. 3.Пятно. 4.Затылок. 7.Моховое болото. 8.Цыпленок. 10.Стая. 13.Горечь. 14.Кружево. 16.Квасцы. 17.Магазин. 21.Олифа. 22.Козырек. 23.Призыв. 27.Забава. 29.Узел (женская прическа). 30.Ветошь. 31.Косогор.

Склаў Уладзімір ЭСМАНТОВІЧ.

Адказы на крыжаванку, надрукаваную ў №96

Па гарызанталі: 1.Хлапчук. 9.Спакуса. 13.Гаспадынька. 14.Аднавор. 15.Іржышча. 16.Наватарства. 17.Модлы. 18.Галяк. 19.Бахур. 20.Гнуць. 25.Ярына. 26.Рокер. 27.Варывенька. 30.Іпуць. 31.Галенне. 32.Таежніца. 35.Адлік. 37.Кажан. 41.Іркуцк. 43.Кош. 44.Дарада. 45.Арэол. 47.Выжал. 50.Саган. 52.Тоўшча. 53.Дзяляга. 55.Тарарам. 56.Агрэх. 58.Шаша. 60.Крага. 61.Чужак. 63.Скрутак. 64.Грунт. 65.Каўка. 66.Лаўра. 67.Ікцін. 68.Ляска. 69.Скокі. 70.Ранне.

Па вертыкалі: 2.Ладком. 3.Пралля. 4.Угон. 5.Каравайніца. 6.Справункі. 7.Адвал. 8.Зносіны. 9.Сківіца. 10.Пара. 11.Крыжаносец. 12.Сучлянение. 20.Груца. 21.Унь. 22.Светнік. 23."Траецкі". 24.Званіца. 28.Аплік. 29.Завадатарка. 33.Адкос. 34.Налыгач. 36.Кокат. 38.Налом. 39.Варштат. 40.Пачатак. 42.Крыга. 46.Лажэчнік. 48.Дзірван. 49.Альгерд. 51.Набакір. 54.Агурок. 57.Хуткі. 58.Шуляк. 59.Шамкі. 62.Кана. 63.Скон.

ЛЮБОПЫТНО

Рекорд колумбийских танцоров

Вечеринка длиною в три дня — это новый мировой рекорд, который поставили колумбийские танцоры.

Более трех тысяч человек собрались на арене дворца спорта в Боготе. В течение 50 часов они танцевали танго, сальсу, брейк и даже балет.

Все это время за вечеринкой наблюдали эксперты Книги рекордов Гиннесса.

Колумбийцам удалось побить результат китайских танцоров, которые несколько часов продержались на вершине Великой Китайской стены.

Самые крепкие зубы

Такого ажиотажа в электровагонном депо города Тбилиси не было никогда. Уроженцы Аджарии из села Такидзе Шуахерского района 29-летнего Нугзара Гугарачадзе носили на руках и скандировали его имя, сообщает телекомпания НТВ.

Все они, несколько сот человек, все еще находятся под впечатлением того, что совершил Гугарачадзе. Отныне один из рекордов Гиннесса принадлежит их соотечественнику. Состав из пяти вагонов общей массой 228 тонн был сдвинут с места и перемещен более чем на 4 метра Нугзаром Гугарачадзе в основном зубами. Сам он весит 111 килограммов, рост 177 сантиметров.

Удивительные мобильники

Идею совместить в одном устройстве наручные часы и мобильный телефон удалось реализовать одной из японских компаний.

Как сообщает телекомпания НТВ, изюминка конструкции состоит в том, что если раскрыть браслет, то получится телефонная трубка вполне привычных размеров. В остальном это обычный современный мобильный телефон.

Новинка уже продается по цене чуть больше трехсот долларов. Японцы любят подобные гибриды, но даже создатели не ожидали, что вокруг часов с телефоном будет такой ажиотаж — первая тысяча аппаратов была куплена через Интернет за 10 минут.

6 чэрвеня

ПЯТНІЦА
Усх. 4.40 Зах. 21.37
Даўж. дня 16.57
Першая квадра 7 чэрвеня

Сёлета спаўняецца 615 гадоў з часу першых летапісных звестак (1388) пра г. Маладзечна

СЧИТАТЬ НЕДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМ

Утерянное удостоверение инвалида II группы серии 15 №0041267 на имя Юшкевич В.Ф.

Утерянное удостоверение инвалида II группы серии 07 №088248 на имя Янчук А.Н.

ПОИСК

В суд Солигорского района и г.Солигорска Минской области поступило заявление об объявлении умершим Трухановича Павла Павловича, 29 августа 1948 года рождения, уроженца д.Макаричи Петриковского района Гомельской области, последнее место жительства г.Солигорск Минской области. Просьба ко всем гражданам и юридическим лицам, кто имеет сведения о Трухановиче П.П., сообщить суду Солигорского района и г.Солигорска Минской области в двухмесячный срок с момента публикации.

Пятница, 6 июня

БТ

06.00, 07.00, 09.00, 12.00, 15.00, 17.35, 23.00 Новости.
06.10, 07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.00 "Поворот ключа". Сериал (Россия). Заключительная серия.
08.50 Выпускной экзамен по белорусскому и русскому языкам за курс базовой школы в общеобразовательных и специальных заведениях.
09.10 "72 часа". Сериал (Международный Французский **Канал).**
10.00 Сад мечты. Передача для дачников.
10.30 "На перекрестках Европы". Национальный телефестиваль песни.
10.55 Путешествие дилетанта. "Жупраны. Край зубров".
11.10, 21.55 "Королева сердец". Сериал (Колумбия - Венесуэла).
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 Худ.фильм **"Благородный разбойник Владимир Дубровский"** ("Беларусьфильм").
14.45 Добрый день, Беларусь!
15.15 "Вокруг шпионы". Анимационный сериал (Международный Французский Канал).
15.40 Приключенческий фильм **"Бронзовая птица"** ("Беларусьфильм"). 1-я серия.
16.45 "72 часа". Сериал (Международный Французский Канал).
17.55 Футбол. Чемпионат Европы. Молодежные команды. Отборочный матч. Беларусь - Голландия. Прямая трансляция из Борисова.
20.05 Третий тайм.
20.20 Всемирная коллекция короткометражных фильмов. "Свой метод". (Великобритания).
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 Новости региона.
22.50 Зона Х.
23.15 "Соло для саксофона". Концерт Александра Серова.
00.10 Комедия **"Пистолет с глушителем"** (Россия).

ОНТ

08.00, 09.00, 18.00, 20.30, 23.35 Наши новости.
08.05 Телеканал "Доброе утро".
09.05, 19.05 "Земля любви, земля надежды". Сериал.
09.50 Многосерийный фильм **"По ту сторону волков".** Россия, 2002 год.
10.45 ОНТ представляет. Документальный детектив "Без срока давности". "В поисках затерянного монгольфьера".
11.10, 22.10 "Фабрика звезд-2".
11.40 Детский сериал "Твинисы".
16.00 Многосерийный фильм **"Досье детектива Дубровского".** (Заключительная серия).
16.55 "Большая стирка" с Андреем Малаховым.
18.10 Документальный фильм. "Танец с саблями". К 100-летию Арама Хачатуряна.
18.35 Юмористическая программа "Сами с усами".
20.00 Время.
21.00 "Поле чудес" с Леонидом Якубовичем.
23.50 Драма **"Игла".** СССР, 1988 год.

РОССИЯ

07.45 Телесериал **"Главные роли".**
08.40 Телесериал **"Госпожа Победа".**
09.40, 18.50 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00 Вести.
17.50 "Аншлаг".
19.30 Местное время. Вести.-Москва.
19.50 "Спокойной ночи, малыши!".
19.55 Клуб "Театр + ТВ". Праздничный выпуск с участием Константина Райкина, Михаила Боярского, Валентина Юдашкина и других.
21.55 Фильм **"Криминальные связи"** (США). 2001г.

КУЛЬТУРА

15.10 Натали. Три жизни Натальи Гончаровой.
16.05 "С потолка". Программа О.Басилашвили.
16.35 "Я Вас люблю", "Медная бабушка". Документальные фильмы.
17.30 Новости культуры.
17.50 100 лет со дня рождения Арама Хачатуряна. Гала-концерт Академического большого симфонического оркестра им. П.И.Чайковского. Дирижер В.Федосеев.
18.45 К 300-летию Санкт-Петербурга. "Час собора". Документальный сериал. Фильм 10-й. "Феодоровский Государев собор".
19.10 Ток-шоу "Оркестровая яма". Ведущий А.Варгафтик.
19.50 "Барышня-крестьянка". Художественный фильм (Россия, 1995). Режиссер А.Сахаров.
21.40 100 лет со дня рождения композитора. "Век Арама Хачатуряна".
22.20 Блеф-клуб.
23.00 Новости культуры.
23.25 "Кто там..." Авторская программа В.Верника.
23.50 Программа передач.

НТВ

09.00 "Сегодня утром".
09.20 Погода на завтра.
09.25 "Преступление в стиле "модерн". Убийство из-за кольца".
10.10 "Без рецепта". Доктор Бранд.
11.00, 16.00 "Сегодня" с Ольгой Беловой.
14.35 "Влюбиться в звезду". Ток-шоу "Принцип домино".
16.30 Сериал **"Скорая помощь"** /США/.
17.25 "Национальная безопасность. Кина не будет?". Фильм Е.Саркисян.
18.00 "Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.35 "Свобода слова" с Савиком Шустером.
19.55 Боевик **"Законник"** /США/.
22.00 "Все сразу!" Ночные развлечения.
22.40 "Живой Пушкин". Программа Л. Парфенова. Часть пятая, заключительная.

СТВ+RenTV

06.30 "Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры". Телесериал.
06.55 "Флинт - детектив во времени". Мультипликационный сериал.
07.20 "Минщина. Люди, события, факты".
07.30, 13.30, 16.00, 19.30, 22.35 "24 часа".
07.50 "СТВ-спорт".
08.00 "Завтрак с Инной Афанасьевой".
08.05 "Минск и минчане".
08.10 "Технология".
08.20 Боевик **"Полицейская история - 2".** Гонконг, 1986.
10.00 "Турпоход".
10.10 Проект "Отражение": "Бомонд". Документальный фильм.
10.55 "Автопанорама".
11.10 "Театральные истории".
11.25 "Народ против". Телеигра.
12.00 "Вино любви". Теленовелла.
12.55 "Чисто по жизни". Комедийный сериал.
13.50 "Тайный знак". Телесериал.
14.40 "Малыш и Карлсон". Мультипликационный фильм.
15.00 "Человек-паук". Мультипликационный сериал.
15.25 "Флинт - детектив во времени". Мультипликационный сериал.
16.15 Кинороман **"Вечный зов",** 6-ая серия.
17.55 "Минщина. Люди, события, факты".
18.05 "Филармоническая неделя".
18.10 "Светская хроника".
18.20 "Минск и минчане".
18.25 "Тема дня".
18.35 "Тайный знак". Телесериал.
19.50 "СТВ-спорт".
20.00 "Реактивный бокс".
20.15 Детский экран. "Добрый вечер, малыш...".
20.30 "Автопанорама".
20.50 Комедия **"Переключая каналы".** США, 1988.
22.55 "Технология".
23.05 "Новости СНГ".
23.20 "Лицо нового века". Конкурс красоты 2002.
23.45 Проект "Отражение": "Бомонд". Документальный фильм.
00.30 Боевик **"Мертвая хватка".** США, 2001.

8-Й КАНАЛ

17.30 "Бюргер" представляет "Мульт-парад".
17.50 Телемагазин.
18.00 Художественный фильм **"Сверстницы".**
19.30 Сериал **"Семья на двоих".**
19.55 К-видео "Топ-8".
20.00 Документальный сериал "Живая природа".
20.45 "Вечарніца".
21.00 Телемагазин.
21.10 Приключенческий триллер **"Свидетель".**
22.45 Программа "Однокашники".

ТВ ЦЕНТР

05.00 Информационно-развлекательный канал "Настроение".
07.50 Газетный дождь.
08.00 Смотрите на канале.
08.05 "Разлученные". Телесериал (Мексика).
08.55 "Российские красавицы". Наталья Гончарова.
09.20 "Храбрец-удалец". Мультфильм.
09.40 Европейские ворота России.
09.45 Телемагазин.
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 События. Время московское.
10.15 Телеканал "Дата".
11.10 Игра в прятки.
11.30 А у нас во дворе...
11.55 Денежный вопрос.
12.10 Петровка, 38.
12.30 Деловая Москва.
13.15 "Инспектор Деррик". Криминальный телесериал (Германия).
14.20 Экспо-новости.
14.30 Всё о здоровье в программе "21-й кабинет".
15.00 Регионы: прямая речь.
15.30 "Баранкин, будь человеком!" Мультфильм.
16.00 "На страже порядка". Телесериал (Франция).
17.15 "Алфавит". Телеигра.
17.55 "Загадочная женщина". Телесериал (Венесуэла).
18.40 Экспо-новости.
18.50 Пять минут деловой Москвы.
19.00 Боевик **"Победители и грешники"** (Гонконг).
21.40 Русский век.
22.20 Времечко.
22.50 Петровка, 38.
23.10 25-й час. События. Время московское.
23.30 Дневник Пятого Международного театрального фестиваля имени А.П.Чехова.
23.40 - 01.45 "Открытый проект". Молодежный канал.

EUROSPORT

09.30 Горный велосипед.
10.00 Футбол. Кубок Либертадорес. Полуфинал. Первый матч. Повтор.
11.30 Футбол. Евро 2004. Товарищеский матч. Повтор.
12.30 Ралли Акрополис. Повтор.
13.00 Теннис. Легенды Ролан Гароса. Куэртен-Рассел.
14.00 Теннис. Открытый чемпионат Франции. Ролан Гарос. Полуфинал. Мужчины. Прямая трансляция.
21.00 Футбол. Евро 2004. Товарищеский матч. Повтор.
22.00 Теннис. Открытый чемпионат Франции. Ролан Гарос. Полуфинал. Мужчины. Специальный обзор.
23.15 Формула. Журнал.
23.30 Гонки "Легенды 24 часов Ле Мана".
00.30 Гонки. Мани-Кур.
01.00 Ралли рейд.
01.15 Ралли Акрополис.
01.45 Экстремальные виды спорта. Повтор.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, правы ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай.
Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на УП "Чырвоная зорка", 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Фармат А-2. Тыраж: 29 400 экз. Заказ №729.